

ISPADING

ABRIL 2023

PANGKULTURANG PAMANTALAN
sang **REBOLUSYONARYONG** KAHUBLAGAN sa ISLA sang **NEGROS**

ISPADING

PANGKULTURANG PAMANTALAAN
sang REBOLUSYONARYONG KAHUBLAGAN
sa ISLA *sang* NEGROS

NATIONAL DEMOCRATIC FRONT OF THE PHILIPPINES – NEGROS ISLAND

Abril 2023

ISPADING

Pangkulturang Pamantalaan
sang Rebolusyonaryong Kahublagan sa Isla sang Negros

Abril 2023

National Democratic Front of the Philippines (NDFP) - Negros Island

Ang *ISPADING* ginapublikar kada tuig sa Hiligaynon kag Cebuano nga bersyon bilang isa ka pangkulturang pamantalaan sang rebolusyonaryong kahublagan sa Isla sang Negros. Gina-agda ang tanan sang inyo nga mga kontribusyon nga mga binalaybay, sugilanon, ambahanon, drowing kag iban pa nga porma sang arte kag literatura. Ginapanawagan man ang inyo nga paghatag sang inyo mga komentaryo, suhestiyon, tugda kag opinyon sa dugang nga pagpauswag sini.

cover artwork: Ka Tawhay

Pwede ma-download sa www.negrosrevportal.wordpress.com

Kaundan

EDITORIAL

Rebolusyonaryo nga Arte kag Literatura – Pagpabutyag sang Wala Paghupas nga Pagka-Isganan kag Pagkabaganihan sang Mga Rebolusyonaryo sa Isla sang Negros sa Tunga sang Sustenido kag Nagasingki nga Atake sang Reaksyunaryo nga Estado ni US-Marcos Jr!	9
---	---

PASIDUNGGOG | MGA BUGKOS SANG BINALAYBAY NI ERICSON ACOSTA

Alamat	18
Ambahanon sang Kasaysayan	20
Ang Aton Eskwelahan	21
Harana sang Banwa	23
Manindugan	24
Tungod	25

MONYUMENTO SANG MGA BAGANIHAN

Isa ka Minuto nga Kalinong <i>Ka Ericson Acosta</i>	30
Mag-Inupdanay, Magkaupod <i>Ka Ericson Acosta</i>	33
Paalam <i>Ka Ericson Acosta</i>	35
Madugoon nga Adlaw sang Nobyembre 30 <i>Ka Abad</i>	37
Sagay 9 Masaker <i>Kaupod sa SW Front</i>	40

BINALAYBAY

Pasista kag Terorista nga Estado <i>Ka Abad</i>	43
Mangingisda <i>Ka Abad</i>	45
Nagahiliugyon nga Prente <i>Ka Abad</i>	47
Sa Alibutod sang Kabukiran <i>Ka Karylle</i>	49
Ang Karit kag Ang Maso <i>Ka Karylle</i>	51

Sa Pula nga Eskwelahan <i>Ka Karylle</i>	53
Sa Subong nga Kahapunanon <i>Ka Eugene</i>	55
Kanus-a? Kanunay <i>Ka Poy</i>	56
Tigmo <i>Ka Poy</i>	58
Ang Tigtanom Gipa-Pulis, ang Pulis Tigtanom <i>Ka Poy</i>	60
Kahidlaw sa Karelasyon <i>Kaupod sa CN</i>	61
Pamatan-on ang Mopanday <i>Ka Benju</i>	62
Dili Mapukan <i>Ka Makoy</i>	64
Pagtunhay <i>Ka Makoy</i>	66
Mga Hangkat sa Gerilya <i>Ka Trixie</i>	67
Punta sang Pusil ang Makahuluga <i>Ka Shenji</i>	69

NAKAREHAS NGA KAHILWAYAN

Mga Binalaybay ni Ka Ericson Acosta Sadtong 2009-2012	
Namurag-muragan	72
Gab-i sang Tagdagas	74
Halin Papag Hasta	76
Aso	77
Mga Binalaybay kag Pahuway <i>Ka Jose Maria Sison</i>	78
Tag-Singko si Ingko <i>Ka Che</i>	80

SUGILANON

Pagtorse sang Kasaysayan, Pamatan-on Nagkatiplang! <i>Ka Abad, Ka Liz kag Ka Trixie</i>	85
--	----

AMBAHANON

Rebolusyonaryong Hustisya <i>Ka Abad</i>	93
Rebolusyonaryo <i>Ka Abad</i>	94
Rebolusyonaryong Relasyon <i>Ka Abad</i>	96
Balwarte nga Bilog <i>Ka Ray kag Ka Liz</i>	97

Balwarteng Tibuok <i>Ka Ray kag Ka Liz</i>	99
Ispading <i>Ka Abad</i>	101
Kahayag <i>Ka Macoy</i>	102
Kumusta Na, mga Kauban? <i>Ka AK</i>	103
Pasulong <i>Ka Yumie</i>	104
Abante Kauban <i>Ka AK</i>	105
Rap: Bisán Kanus-a, Kanunay Ra <i>Ka Makoy</i>	106
Ikaw Ra'y Gimahal <i>Ka Dapen</i>	108
Kabataan <i>Ka Dapen</i>	109
Kamo ang Hinungdan <i>Ka Dapen</i>	110
Sumama sa Hukbong Bayan <i>Ka Che</i>	111
Bisan Pa <i>Ka Che</i>	112
Magpili Ka Abyan <i>Halin sa Dekada 1980</i>	113

PABULA

Ang Mapisan nga si Abyan Ispading kag Pursigido nga si Migo Bairan <i>Ka Abad kag Ka Aiza</i>	115
--	-----

LIHAM

119

MGA PAGPASALAMAT

121

Rebolusyonaryo nga Arte kag Literatura-Pagpabutyag sang Wala Paghupas nga Pagka-Isganan kag Pagkabaganihan sang mga Rebolusyonaryo sa Isla sang Negros sa Tunga sang Sustenido kag Nagasingki nga Atake sang Reaksyunaryo nga Estado ni US-Marcos Jr!

Amon naman ginakalipay nga mahalad sa inyo ang ikatatlo nga edisyon sang *ISPADING*, ang rehiyunal nga pangkulturang pamantalaan sang rebolusyonaryo nga kahublagan sa isla sang Negros. Ang pagpagwa sini kabahin na sa aton pagselebrar sa ika-54 nga anibersaryo sang aton pinalangga nga BHB.

Ispesyal man nga edisyon ini kay diri aton pinasahi nga ginpasidunggan ang isa ka bantog nga rebolusyonaryo nga artista kag mamamalaybay sang pungsod nga naghalad sang iya kabuhi diri sa isla sang Negros nagligad nga 2022 kag isa sa tigduso agud mabun-ag ining *ISPADING* bilang rebolusyonaryong pang-kultura nga pamantalaan sang Negros, si Kaupod Ericson Acosta ukon "Ka Fredo." Ang iya mga binalaybay kag mga ambahanon nga ginpili agud ibalhag diri nagapakita sang iya espiritu nga makig-

away bisan pa sa gina-atubang nga persekusyon halin sa nagahari nga sahi nga yara sa poder. Kasubong man sang iban pa nga mga kontribusyon sang mga talentado nga rebolusyonaryong mga artista pang-kultura sa Isla sang Negros.

Nagdugang kita diri sang bag-o nga parte para sa kontribusyon sang mga detenidong pulitikal, ang *Nakarehas nga Kabikwayan* nga bisan pisikal sila nga ginkadena sa rehas sang prisohan, ang ila kahilwayan sa pagpabutyag sang ila rebolusyonaryo nga espiritu nagapadayon. Subong man ang *Monyumento sang mga Baganihan* nga nagapasideungog sa tanan nga naghalad sang kabuhi nga mga rebolusyonaryo sang nagligad nga tuig.

Ang tuig 2022 sa isla sang Negros tuman ka mahinangkaton sa bug-os nga rebolusyonaryo nga kahublagan kag bug-os nga pumuluyong Negrosanon.

Ang mga sahing anakbalhas ilabi na ang mga mangunguma, mamumugon kag mamumugon sa kampo nag-atubang sang grabe nga pag-antus sa wala tupong nga krisis sa ekonomiya subong wala labot sa nagasingki kag mas nagkapintas nga pag-atake sang ila mga kinamatarung kag pangabuhian gikan sa mga mangtas kag terorista nga AFP/PNP kag mga para-militari.

Wala untat ang pagpang-atake wala-tuo sa pumuluyong Negrosanon, ilabi na sa kubay sang mga rebolusyonaryo. Madamo sang mga dugo nga naula kag kabuhi nga nautas para pangapinan ang interes sang malapad nga katawhan nga ginahimuslan. Subong man, pila ka kaupod ang nahulog sa kamot sang kaaway kag naaresto. Ang mga nagapadayon sang gerilyang pakig-away naga-atubang sang grabe nga kabudlayan tungod sa nagapanong nga pwera sang kaaway nga nagalabugay sa kabukiran kag kabanwahan sa tanan nga parte sang Isla.

Apang, sa pihak sini tanan wala man nagahupas ang panindugan sang mga rebolusyonaryo nga pwera sa Isla sang Negros nga magpadayon sa paghimakas bisan pa sa grabe nga kabudlayan kag katalagman nga gina-atubang.

Yara sa bentaha ang tindog sang rebolusyonaryo nga pwera sa Isla tungod yara sa ila ang pagsalig sang malapad nga pumuluyong anakbalhas nga Negrosanon, ilabi na ang mayoriya nga mamumugon sa kampo nga hasta subong wala nautod ang kadena sang pagpigog kag pagpanghimulos sa ila sang mga dalagku nga hasyendero-kumprador sa isla. Ang masang Negrosanon amo ang gamhanan nga hinganiban nga maga-preserbar sang kusog kag kawsa nga ginapakig-away sang rebolusyonaryo nga kahublagan.

Sa subong, tuman ka baskog sang kaaway tungod sa ila kadamuon, apang ang kahuyang sang ila paghiliusa sa sulod kag ang ila mga pamaagi kag katuyuan nga kontra-pumuluyo amo ang magabutong sa ila paidalum kag magpadasig sa ila pagkaligwin. Indi gid nila makaya mapapas ang rebolusyonaryo nga kahublagan, santo sa ila handum nga papason ini sa sini nga tuig. Pasulit-sulit ang ila deklarasyon sa pagwasak sa rebolusyon, pasulit-sulit man ang ila kapaslawan sini. Daw pareho lang nga nagapangita sila sang dagum sa dagami tungod sa superyor nga numero sang masa nga amo ang mangin lasang nga magatago, magapangapin kag mismo, tuburan sang kusog sang rebolusyonaryo nga kahublagan. Samtang ang malapad nga masa magaserbi nga lasang, ang malapad man nga kadutaan sang isla magaserbi nga malapad kag madalom nga dagat kon sa diin lumsan kag dulaon sa katilingban ang mahimuslanon nga mga sahi.

Ang rehimen US-Marcos nga kasugpon sa pagka-berdugo sang US-Duterte magadamgo lang nga nagamata sa iya mga malain nga plano batuk sa rebolusyonaryo nga kahublagan sa Isla. Tubtob indi sini masabat ang demanda sang malapad nga masang Negrosanon sa duta kag makabuhi nga pangabuhian indi sini masarangan nga mapapas ang rebolusyonaryo nga espiritu sang Negrosanon. Matuod sa isa ka panahon mapahuyang ini apang indi gid ini matabo nga mawasak sang nagaharing hubon kag sistema. Napamatud-an na ini sa malawig nga panahon, sumugod pa sang una nga pagkapundar sang armadong paghimakas sa Negros sang 1969.

Sa kasaysayan kag leksyon nga aton gin-agihan, indi ang kaaway ang makapahuyang kag makadugmok sa aton kondi ang aton mga internal nga kahuyangan. Ang masubo nga inagihan naton sa dekada 80 nagpamatuod sini. Indi ang Oplan Thunderbolt sa idalum sang Total War Policy-LIC sang anay rehimeng US-Cory Aquino kondi ang disoryentasyon kag pagliw-as naton sa aton mga sandigan nga prinsipyo sa rebolusyon. Subong wala man tuod kita naglihis sa linya apang kinahanglan nga aton atubangon ang aton mga internal nga kahuyangan sang empirisismo, burukratismo, konserbatismo, kumandismo kag liberalismo nga nangin bara sa aton IPO nga pag-uswag sa nagligad mga tinuig tubtob subong. Sa amo lang sini epektibo naton maatubang kag masumpong ang superyor nga kadamuon sang kaaway, gamit ang superyor nga kaisganan kag kabaganihan sang Bagong Hukbong Bayan sa idalum sang absoluto nga pagpamuno sang Partido Komunista sa Pilipinas. Aton pahulagon ang malapad nga masa nga aton gamhanan nga hinganiban paagi sa pagsabat sang ila hinanali nga interes kag pangmalawigon nga demanda paagi sa rebolusyon agraryo, ilabi na ang kadam-an nga mamumugon sa kampo.

Sa sining tuig bug-ohon naton ang aton tanan nga ikasarang agud mapangibabawan ang pursigido kag masingki nga atake sang kaaway. Bag-uhon ang aton estilo sa pagpamuno kag pagtrabaho kag pangibabawan ang aton mga kahuyangan. Mangin matinugahon sa taktika sa pag-atubang sang kaaway. Ang ining tuig sang pakig-away gerilya magabun-ag sang mga isganan kag baganihan gikan sa mga hangaway kag masa sa Negros.

Kuhaan naton sang rebolusyonaryo nga optimismo kag inspirasyon ang mga punto halin sa pahayag sang Partido sa Rehiyon sa pagselebrar sa ika-54 nga Anibersaryo sang Partido Komunista sang Pilipinas:

"Sa subong daku nga panghankat nga mapangibabawan ang makitid nga panghuna-huna, emperisista kag mekanikal nga pamaagi sa pagtuon sang mga problema sa aton inarway banwa sa isla. Masami mabudlay nga hakson ang masalimuot nga obhetibong kahimtangan. Sa pungsodnon nga lebel, kita natudluan na kag pamilyar na sa prinsipyo sang operasyon kag gerilyang taktika agud mapasulong ang aton inarway banwa. Apang, samtang nagasulong ang inarway, madamo nga mga problema ang padayon nga nagatubarw. Ang daan nga mga problema nga nagpabilin nga wala masolbar, masapawan naman ini sang mga bag-o kag lain-lain nga problema ang magasinampaw kag mahimo nga mangin masalimuot samtang nagalakat ang panahon.

Apang kon aton isahon ang aton kolektibo nga pagtinguha kag magpakurinot sang aton agtang agud maghimo sang kumplikado nga pagpanalarwsaw kag malaparan nga pag-analisa, puede naton matadlong ang mekanikal kag empirisista nga pamaagi sang pagtuon kag pagsolbar sang mga problema. Sa sini puede na naton matinugahon nga mapasulong ang aton inarway banwa."

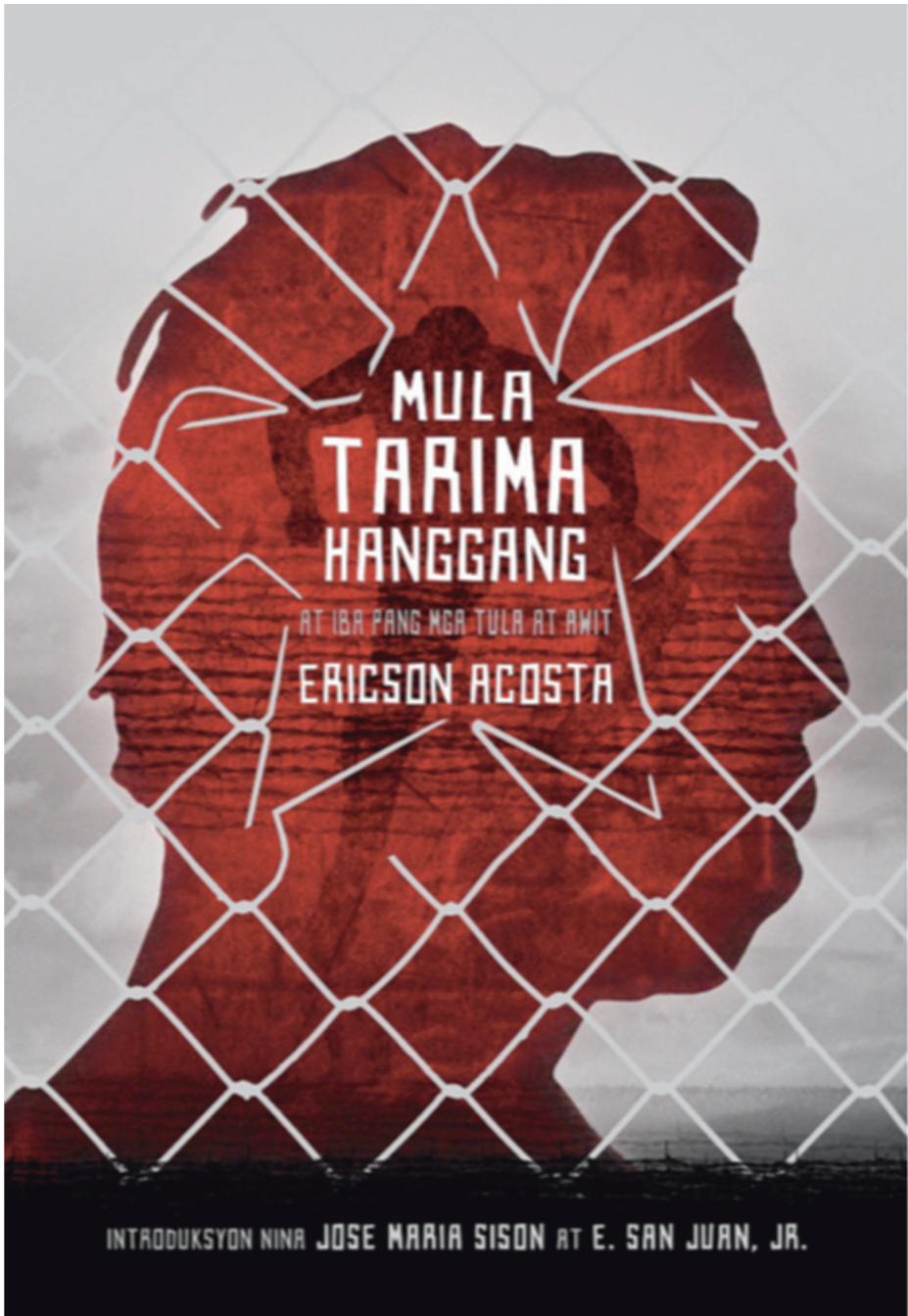
Ining mga obra kultura nagapakita sang kaisganan sang mga rebolusyonaryo nga pwersa kag pumuluyo nga padayon nagahimakas kag nagabato bisan pa sa kapintas kag kakugmat nga ginahimo sang estado gamit ang iya ahensya sang pagpamig-ot.

Ang mga dugo nga gin-ula, mga kabuhi nga nautas indi makapukan sa rebolusyonaryo nga espiritu sang katawhan. Ang dungganon nga handum sang kahilwayan kag pag-utod sang mga gapos sang pagpigos kag paghimulos amo ang mangin langis nga padayon nga magapabaga sa espiritu nga makig-away sang rebolusyonaryo nga kahublagaan kaupod ang malapad nga masang anakbalhas. Indi gid nila mapalong ang sulo sang kahilwayan bisan pila pa ka henerasyon ang magligad tubtob

indi matukod ang matuod nga estado sang pumuluyo kag malab-ot ang matuod nga kahilwayan kag kabuganaan.

Mabuhay ang ika- 54 nga anibersaryo sang aton isganan nga mga Kumander kag Pulang Hangaway sang aton Bagong Hukbong Bayan sa idalom sa absoluto nga pagpamuno sang Partido Komunista sang Pilipinas!

Mabuhay ang masang Pilipino nga padayon nga nagahimakas! Para sa inyo ini tanan!

Mga Bugkos sang Binalaybay ni Ericson Acosta

Halin sa "Mula Tarima Hanggang"

Sa sining isyu sang *ISPADING*, ispesyal nga ginhalaran sang pagpasidungog ang mga obra binalaybay ni Ericson Acosta ukon "Ka Fredo" bilang isa ka rebolusyonaryo nga mamamalaybay. Gintinguhaan nga malubad sa hiligaynon ang iya pila ka mga obra gikan sa ginbalhag nga libro binalaybay nga "*Mula Tarima Hanggang*" nga ginbalhag sadtong 2013 pagkatapos siya makaguwa sa prisohan sang Samar para mapakita ang iya panglugayawan bilang rebolusyonaryo diin ang katapusan sang iya panglakaton diri natabo sa Negros.

Dungog sang Partido Komunista sa Negros ang paghalad sang dugo ni Ka Fredo para sa kahilwayan sang bug-os nga pumuluyong Pilipino. Sa adlaw sang pagkabun-ag sang iya paborito kag bantug nga baganihan nga si Andres Bonifacio, nga naghilway sa Pilipinas paagi sa armadong paghimakas halin sa mga Katsila, ginhalad ni Ka Fredo ang ulihi niya nga kabuhi. Isa ka mapintas kag indi tawhanon nga kamatayon ang ginhimo sa iya sang mga pasista nga soldado sang reaksyonaryo nga estado sang rehimen US-Marcos katumbas sang iya maukod nga pagpalangga sa pungsod Pilipinas.

Si Ericson Acosta, isa ka ginbilanggo nga manunulat, mamamalaybay (poet), kompositor, manug-amba, peryodista kag intelektwal. Nag-eskwela sa Unibersidad sang Pilipinas, kag sang dekada '90 sa kasingkion sang pagpatuman sang Ikaduha nga Dunganon nga Kahublagan Panadlong diri na napukaw kag nakamuklat sa Pungsodnon-Demokratiko nga Kahublagan. Wala nagdugay, sa paghakos niya sa kongkreto nga kahimtangan kag sa kakinahanglanon sang armadong paghimakas para mabag-o ang katingiban nag-untat sa pag-eskwela kag nagdesisyon nga maglubos panahon bilang rebolusyonaryo. Iya ginhalad ang iya kaalam kag mga talento sa rebolusyonaryo nga paghimakas kag sa masa nga iya maukod nga gin-alagaran kag ginpalangga bisan pa sa iya limitasyon sa gerilya nga paghulag.

Ang iya masobra apat ka tuig (2018-2022), sa sobra 30 ka tuig nga kabuhi bilang rebolusyonaryo, ginhalad niya sa pagbulig sa Partido Komunista sa Isla sang Negros nga naga-atubang sang masingki nga pagpang-atake sa kontra-rebolusyonaryo nga kampanya sang rehimen US-Duterte. Wala sang pagpangduha-duha nga ginbaton ang responsibilidad upod sa iya asawa nga si Kerima "Ka Ella" Tariman nga pareho niya naghalad man sang iya kabuhi diri sa isla sang Agosto 2021 bisan pa sa gina-atubang nga daku nga panghangkat kag katalagman sa kabuhi tungod sa subsob nga atake sang mga pasistang soldado.

Kami nagasaludo sa wala paghupas nga panindugan ni Ka Fredo tubtob sa iya kamatayon. Kag pareho niya ining iya mga binalaybay kag iya kabuhi mangin inspirasyon man sang masa kag mga rebolusyonaryo sa isla sang Negros nga magpadayon sa paghimakas tubtob malab-ot ang Pungsodnon Demokratiko nga Kahilwayan kag Sosyalismo.

Suno kay Jose Maria Sison sa iya Pangbukas nga pahayag nga "Pamatukan ang Manugpigog kag Makig-away para sa Kahilwayan" sa iya libro. Iya ginkilala si Ka Fredo bilang dungganon nga Pilipinong mamamalaybay:

"Sumugod kay Francisco Balagtas, ang mga dungganon nga Pilipinong binalaybay ginsulat sang mga mamamalaybay nga indi makatarungan nga ginpangpriso kag nagpamatuk sa mga manugpigog kag naghimakas para sa kahilwayan. Ang iya mga binalaybay nagapakita kag subong man nagalaragway sang paghimakas sang pungsod Pilipinas kag handum para sa pungsodnon kag sosyal nga kahilwayan.

Sa iya libro sang binalaybay "Gikan Papag Hasta kag Iban pa nga Binalaybay kag Ambahanon", si Ericson Acosta yara sa kubay sang grupo sang mga Pilipino nga mamamalaybay nga nagkabuhi sang dungganon nga tradisyon sang binalaybay kag padayon nga nag-abaga

sang dungganon nga misyon sa pag-alagad sa katawhan sa ila paghimakas para sa kabikwayan gikan sa dumuluong kag pyudal nga dominasyon."

Suno man sa Pahayag sang Komiteng Rehiyunal sang Partido sa Isla sang Negros sadtong Disyembre 7, 2022 para sa kamatayon ni Ka Ericson Acosta:

"Si Ka Fredo nagapaambit nga ulihi ang iya pagtubo sa pungsodnon demokratikong kabublagan tungod sa "balatian"—petiburges nga arogansya. Ang lubos nga paghalad niya sang iya kabuhi sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa kag pag-upod sa kada adlaw nga paghimakas sang masa amo ang iya bulong. Sa pagkamatuod, indi siya bugalon kag mahapos palapitan. Indi siya arogante sa mga ideolohikal kag pulitikal nga mga talakayan; pirme nga magseguro nga maghatag sang matalum apang simple nga pagpahangup nga mahapos mahangpan sang mga kaupod. Iya ginakumbinsi ang mga kaupod nga hanason ang ila talento kag ikasarang kag maalwan siya sa iya mga mabuligon nga pagsarway kag mga panugyan.

Wala na sang kwestyon, si Kaupod Ericson Acosta isa ka moderno nga Andres Bonifacio. Kaangay kay Bonifacio, ang iya mga binalaybay nagapakita sang mapintas nga kamatuoran sang makasahi nga paghimulos kag pagpigos kag dumuluong nga dominasyon, kag nagabayaw sang dungganon nga kabublagan masa sang mga anakbalhas para sa pungsodnon kag sosyal nga kabikwayan. Kaangay kay Bonifacio, siya lubos panahon nga naghalad sa iya kabuhi para sa rebolusyonaryo nga karwa kag ginpatay sa brutal nga pamaagi sang mga bayaran nga soldado sa idalum sa mando sang hakugan nga dumuluong nga gahum kag lokal nga mahimuslanon nga sabi. Ang makasiligni nga pagpatay sa iya sa kamot sang mga pasistang terorista magasindi lang sang mas mabaskog nga makasahi nga kaakig batuk sa garuk nga mala-kolonyal kag mala-pyudal nga nagahari nga sistema kag magatulod sa pumuluyo sa madamuan nga isip padulong sa rebolusyonaryo nga pakig-arway kag armado nga paghimakas

...Amon ginahangkat ang pinakamaayo nga mga anak sang pumuluyo nga sundon ang determinasyon ni Ka Fredo sa pag-alagad sa katawhan kag sa rebolusyon tubtob sa katapusan sang iya kabuhi. Magpatapu sa New People's Army kag magpakigbahin sa pagpaabante sang inarway banwa padulong sa bag-o kag mataas nga halintang!"

"Alamat"

I.

May mga "alamat" nga kinahanglan ihapag
Kag sang aton mahangpan ini alamat lang
May mga kabutigan nga dapat naton mahangpan
Para mahapag ang matuod nga kabutigan.

Nga-a ang mga imol naga-antus?

Siling sila kuno tuman katamaran.

Kag sila nga mga gutom padayon nga nagakagutom

Kay ang dunang manggad sa tanan kuno kulang.

Puro "alamat". Puro kabutigan.

II.

Tungod ang pag-antus sang masang kadam-an

Tanda lang sang pagpagusa sang pipila

Kag sa kagutuman sang minilyon nga pumuluyo

Yara ang naga hiting-hiting nga lawas sang bilyonaryo,

Kawatan.

May mga "alamat" nga kinahanglan ihapag

Kag sang aton mahangpan ini alamat lang

May mga kabutigan nga dapat naton mahangpan

Para mahapag ang matuod nga kabutigan.

Ang pungsod Pilipinas indi gid maghupas
Ang iya soberanya nga nalab-ot sadto pa man.
Hamungaya kag malinong pareho sang mga dumuluong
Tampad nga mga abyan init o ulan man.
Diin man.

Puro "alamat". Puro kabutigan.

III.

Tungod ang kahilwayan nga iya ginpakig-away
Wala pa gihapon matuod nga nalab-ot bisan diin man.
Wala sang kauswagan, wala sang katawhayan
Tubtob ang dumuluong gamhanan.
Tapuson.

Ang "alamat". Ang kabutigan.

May mga kamatuoran nga dapat naton atubangon.
May mga kasaysayan nga dapat naton tugahon
Subong dayon.

Ambahanon sang Kasaysayan

I.

Magbalik-tanaw sa kasaysayan

Batyagon ang duta nga gintay-og.

Tan-awa ang duta nga ginbunyagan,

Ang duta nga ginhalaran

Sang dugo.

O tuman ka pula sang dungganon nga paghigugma.

O tuman ka pula sang dungganon nga paghigugma.

II.

Tun-an ang kasaysayan.

Tadlungon ang mga sayup.

Buhion ang mga damgo.

Pangibabawan ang kahuyangan.

Sa dugo

Bangunon ang banwa kong napaslawan.

Bangunon ang banwa kong napaslawan.

III.

Gani, mga kaupod,

Magsulong kita liwat.

Liwat kita magsulong.

Senyales naton kinamatarung kag

Katarungan nga indi malutos.

Gani mga kaupod,

Makig-away kita liwat.

Liwat kita makig-away.

Kusog naton maga-ilig

Sa paghimo sang kasaysayan.

Ang Aton Eskwelahan

I.

Sa simple nga kubo ni nanay kag ni tatay
O sa tago nga puong-puong sang kahoy nga
madabong
Permi nga abre, abre na, abre na

Ang aton eskwelahan:

Pungsodnon-Demokratiko nga Eskwelahan.

II.

Husto naton nga analisahon ang aton katilingban,
Ang kasaysayan kag ugat sang ulipon nga
kahimtangan.
Kag kon amo ano ang solo nga solusyon?
Ano bala ang buot silingon sining rebolusyon?

Sa kadalanan kag plasa, sa guwa o sa sulod man,
Sa pula nga pwertahan sang mga ulubrahan,
Permi nga abre, abre na, abre na

Ang aton eskwelahan:

Pungsodnon-Demokratikong Eskwelahan.

III.

Mga patakaran, mga panindugan,

Maukod nga tun-an kag himuon nga salandigan.

Mabangis ang dalan padulong sa pagbag-o,

Paano bala ang mangin matuod nga rebolusyonaryo?

Sa iwag man sang adlaw o nagapiraw-piraw nga mitsa

Segurado ang pagsulong sang aton Padepa.

Mag-aral tayo.

Ag-adala tayo.

Mag-adal kita.

Mag-aram kit.

Mag-aral tamo.

Mag-eskwela tano.

Magtuon kita

Agud bag-uhon ang kalibutan.

Harana sang Banwa

Matuod indi pa ulihi ang tanan.
Buwas uyatan ang gitara.
Magtuon mag-tokar sang tampad.
Maabot na ang adlaw sang harana.

Haranahan ko
Ang kada kubo nga nagalutaw sa kawad-on
Ang akon huni
Habagat sa kaisganan, Amihan sa kamuklatan.

Pangitaon ang kaakig sa taguipusoon.
Halungkaton sa kadadalman sang balatyagon.
Haranahan ang duyan sang isganan,
Banwa kong gin-ulipon.

Matuod nga indi pa tapos ang away.
Kinahanglan uyatan ang hinganiban.
Bangud ambahanon indi mag-igo
Sa lubos nga pagtuman sang ginpangako.

Kag lagson ko
Sa punta sang suba ang kaaway sang
katawhan. Kag kaupod mo
Italana ang pagbun-ag sang bag-o nga
kaayusan.

Harana sang banwa.
Harana sang banwa.
Harana sang banwa.
Harana sang banwa.

Pangako sang kahilwayan.

Manindugan

I.

Kahibalo ako nga sa imo kaibuturan may pagrebelde.

Indi ka man bulag sa ginwas-ag nga mga peste

Sang mga dumuluong imperyalista

Kag sa aton gobyerno, ang mga tuta nila.

Apang kon kaisa ikaw nagapabulag-bulag.

II.

Kahibalo ako sa sulod sang imo panghuna-huna may banggaan.

Indi ka man bungol sa mga reklamo sang katawhan

Batuk sa hakugan nga mga kapitalista

Kag sa mga despotiko nga agalon may duta.

Apang ikaw kon kaisa nagapabungol-bungol.

III.

Wala pilit nga ginatago ang pagrebelde

May banggaan sa sahi nga indi simple nga basi-basi.

Sa mata sang kaimolon magtulok sang madalum

Masang pigos pamatian

Kaupod nila ikaw manindugan.

Tungod

i.

Tungod ining pagluha
Magadala man sang pagbaha
Kag bisan ang pagsinggit
Sabton pa sang adlaw
Ang pagka-epektibo matuod nga kulang.

ii.

Tungod kulang ang binalaybay
Puno man sang kahustohon
Butangan pa sang lanton
Indi pa gihapon mabatian
Ang ambahanon sang paghigugma.

Amo nga ang kabuhi mismo ang halad
Indi lang luha, singgit, binalaybay kag ambahanon
Amo gani nga ginhalad mismo ang kabuhi
Subong kon nga-a indi na likom sa akon.

iii.

Tungod wala sang milagro
Kita nga makuha.
Bulag ang paglaum
Nga ang aton pag-antus
Maalimunaw na lang.

iv.

Tungod kita ginlansang
Sa paslaw nga pangako

Sang dumuluong kag hari
Naghimbunanay nga sahi
Nagtapak sa aton dungog.

Amo nga kabuhi mismo ang halad
Milagro kag pangako ang langit wala.
Amo nga halad mismo ang kabuhi
Subong indi na likom sa akon kon nga-a

v.

Tungod may nagakahitabo
Isa ka sumpunganay
Sila nga nagapanghimulos
Kita nga ginahimuslan
Nga indi na magpalutos.

vii.

Tungod kinahanglanon
Kabangis sa pakig-away
Tubtob nga malab-ot
Aton kahilwayan
Kag ang katawhayan.

Amo gani nga kabuhi mismo ang halad
Sa atubang sang kapintas kabuhi maangkon.
Amo gani nga ginhalad mismo ang kabuhi
Subong kon nga-a indi na likom sa akon.

*Ini nga mga bugkos sang binalaybay ni Ka Ericson Acosta
ginlubad halin sa Filipino ni Ka Shenji*

Monyumento sang mga Baganihan

Matambok ang duta para sa rebolusyonaryo nga paghimakas indi lamang tungod padayon nga nagalala ang krisis sa kalibutanon nga sistemang kapitalista kag sang mala-kolonyal kag mala-pyudal nga sistema sang banwa. Daku nga amot sa pag-abanse sang pakig-away ang mga isganan kag determinado nga mga kadre kag hangaway lakip na ang maisog nga masa sang pumuluyo. Labi pa nga indi mapahigad ang indi malikawan nga paghalad sang mga kabuhi kag dugo sang aton mga rebolusyonaryo kag proletaryado nga baganihan nga nangin bugana nga abuno para sa pagtambok sang patag-awayan para sa pagpasulong sang Inaway Banwa. Diri nagadabong ang mga natibsok nga binhi sang rebolusyon tubtob nga magbaskug ini kag malab-ot ang lubos nga kadalag-an sang rebolusyonaryo nga kahublagan.

Liboan na ka mga martires ang nangin wala kamatayon nga inspirasyon sa rebolusyon Pilipino humalin pa sa panahon sang Katipunan tubtob sa mga bag-o nga tipo sang mga Katipuneros subong. Wala pa matapos ang ini nga makasahi nga paghimakas kag wala pa kita sang natukod nga mga grandyoso nga monyumento para sa ila, magluwas na lamang sa “bantayog ng mga bayani” nga nahamtang sa Diliman, syudad sang Quezon. Apang wala sang makatupong sa kadakuon kag kadungganon sa mga monyumento nga madugay na nga nakorti sa aton mga dughan kag panumduman para sa ila.

Ang ini nga *Monyumento sang mga Baganihan* isa lamang sa mga pamaagi agud hatagan sang pinakamataas nga pasidungog ang aton mga martires. Ginakalipay sang *ISPADING* ang pagtigana sang pila ka pahina sini para sa mga binalaybay, ambahanon, sugilanon kag iban pa para sa aton mga baganihan nga wala sang pagpangalag-ag nga naghilad sa ila bilidhon nga kabuhi. Ang ini nga mga pahina nagapakita sa mga sinulat para sa mga martir kag mga hinimo nga literatura sa mismo naton nga mga martir. Magaserbi man ang ini nga bahin sang *Ispading* nga pagpanumdom sa mga kabuhi nga ginahunos sang mapintas nga berdugo kag pasista nga kaaway sa kada tuig nga pagbuhi sang ila makangilidlis kag ala demonyo nga mga kalakasan batok sa masa kag abyan sang rebolusyon. Bisan pa man, magapadayon kag magadamu pa ang mga baganihan sang Partido Komunista sang Pilipinas kag Bagong Hukbong Bayan sa paghimakas para sa matuod-tuod nga kahilwayan kag demokrasya nga may sosyalista nga perspektiba sa aton banwa kag sa bug-os nga kalibutan.

Sa tuig 2022 tubtob Marso 2023, nagdangat na sa sobra 14 ka mga katapo sang FGU (Front Guerilla Unit) kag tatlo ka SGU (Section Guerilla Unit) ang naghilad sa ila kabuhi. Samtang partikular sa CN, nagdangat na sa sobra 20 ka SGU ang nakuhaan sang

kabuhi humalin pa sa tuig 2021. Sa Central Negros, ara sila kaupod Bidam kag Yohan nga napatay sadtong March 3, 2022 sa Brgy. Amin, Isabela. Sila Kaupod Raymond kag Max napatay sa Brgy. Buenavista, Guihulngan City kag Ka Juanito Magbanua sa Brgy. Carabalan, Himamaylan City sadtong Oktubre 2022. Yara man si Ka Karen nga napatay sa Brgy. Nagbinlod, Sta. Catalina sadtong 2022 kag si Ka Valentin sa Sitio Bulasot, Brgy. Buenavista, Himamaylan sadtong August 10, 2022. Sila Ka Jikoy kag Ka George napatay nga nagbato sang nareydan sila sa tropa sang 62nd IB sa Sitio Pinamataan sakop sang Moises Padilla. Samtang 2 ka SGU ang napatay sa banwa sang Cauayan nagligad tuig kag si Tatay Jose sang Sitio Maliko-liko, Brgy. Carabalan, Himamaylan City sining tuig sang 2023.

Ang pinaka-ulihang naghalad sang ila kabuhi amo sanday Ka Ruben kag Ka Nonong nga napatay didto sa Oringao, Kabankalan City sadtong Pebrero 3, 2023. Si Ka Nonong gin-ataki sang iya high blood pressure kag na-stroke kag si Ka Ruben ang naga-atipan sa iya sa isa ka payag sang masa. Sila nasukmungan sang naga-operasyon nga tropa sang AFP kag binarbaro nga gintortyur antes wala kalooy nga ginpamatay nga wala sang ikabato, “hors d combat” ang ila istatus kontra ang mga katapo sang 94th IB. Na-ulamid pa ang tagbalay nga nagdepara sa iya kasapatan sa sina nga tion.

Sila naman nanday Ka Philip, Jepoy, Gino kag Sardo ang namartir sa engkwentro sadtong Marso 1, 2023 sa sitio Kanagbaan, Brgy. Carabalan, Himamaylan City. Maisogon sila nga nagabato batok sa tropa sang 94th IB tubtob nakagwa kag naluwas halin sa pagpalibot sang kaaway ang kadam-an nga mga kaupod.

Nalab-ot gid nila ang pinakamataas nga sakripisyo nga amo ang paghalad sa ila kabuhi para sa masa kag rebolusyon tubtob sa katapusan nga tinulo sang ila dugo kag ginhawa. Isa ka mapula nga taas-kumo nga pagsaludo para sa inyo nga tanan!

Mabuhay ang mga Martir kag Baganihan sang Rebolusyon!
Mabuhay ang Partido Komunista sang Pilipinas!
Mabuhay ang Nagahilugyon nga Prente!
Mabuhay ang masa nga padayon nga nagahimakas!

Isa ka Minuto nga Kalinong

ni ERICSON ACOSTA

I.

Sa tunga sang pamulong-pulong
Sang mga nagapangasubo
May panawagan sa tanan nga abyan
Isa ka minuto nga kalinong.
Isa ka minuto nga kalinong.

Nabatian ko

Ang pagtulo sang luha sa dahon sang huya-huya.

Nabatian ko

Ang paglumpat kag kalas-kalas sang nailo nga talimbabatang.

Nabatian ko

Ang pagkanugon sang amay sa anak
Nga ginpatay nga wala sang ikasarang.

Nabatian ko.

Nabatian ko.

II.

Sa tunga sang pamulong-pulong
Sang mga nagapangasubo
May panawagan sa tanan nga abyan
Isa ka minuto nga kalinong.
Isa ka minuto nga kalinong.

Kag nabatian ko
Ang panghakroy nga nagparagitnit sa kawayanan.

Nabatian ko
Ang pahayag sang pakig-isa sang mga gangis

Nabatian ko
Ang pagpabugal sang nanay sa bata
Nga bisan sa katapusan sang kabuhi nakig-away.

Nabatian ko. Nabatian ko
Kag nabatian ko
Ang pagbugso sang suba sa linaw kag sa dagat.

Nabatian ko
Ang paglampos sang balud sa bato sa mga baybayon.

Nabatian ko
Ang kahadlok sa pangamuyo sang may sala tungod
Nagadamo pa ang mga nagapakig-away

Nabatian ko.
Nabatian ko.

III.

Nabatian ko sa kada taguipusoon nga nagakasubo
ang tapak-tapak sang panong.

Nagapaandam.

Nabatian ko sa butkon sang ulipon kag kubos

Ang pinitik sang inaway,

Nagaragasa.

IV.

Nabatian ko subong pa lang
Ang kabug-at sang pagkawasak.
Ang muhon kag pader
Sang palasyo kag karsel,
Mawasak, mawasak, mawasak!

V.

Nabatian ko na sadto pa man
Ang tampad nga pangako
Nga sa aton kusog
Mahilway na sa katapusan,
Pangako, pangako, pangako!

Nabatian ko na
Ang panawagan sa tanan nga abyan.
Palaabuton sang kahilwayan.

Halin sa iya "Mula Tarima Hanggang"

Mag-Inupdanay, Magkaupod

ni ERICSON ACOSTA

I.

Kada balatyagon nga puno bugkoson.
Tanan nga ini sa unos hambalon.
Lubos nga dulaon ang pangduha-duha.
Kinahanglanon ang unos nga ikasa.

Maupod ako. Upod ako.

II.

Mag-inupdanay, magkaupod sa madugay kag madali.
Hakson ang pagtulun-an sang pakigbanggi.
Ganyaton ang tanan nga indi magpangindi.
Mag-inupdanay, magkaupod tani tubtob sa ulihi.

Daw bukid ining aton dugmokon.
Landong kag suga dungan naton tugahon.
Tabukon hagdan sang balangaw
Tadlungon tubtob ang sahi maugdaw.

Maupod ako. Upod ako.

III.

Mag-inupdanay, magkaupod sa madugay kag madali.
Hakson ang pagtulun-an sang pakigbanggi.
Ganyaton ang tanan nga indi magpangindi.
Mag-inupdanay, magkaupod tani tubtob sa ulihi.

Engganyuhon ang musa sang kasaysayan
Sulayon ang pag-antus nga dululungan.
Magpahayag sang mga binalaybay kag dinalan.
Iwagayway pula nga mga sumpa.

Maupod ako. Maupod ako.

IV.

Mag-inupdanay, magkaupod sa madugay kag madali.
Hakson ang pagtulun-an sang pakigbanggi.
Ganyaton ang tanan nga indi magpangindi.
Mag-inupdanay, magkaupod tani tubtob sa ulihi.

Halin sa iya "Mula Tarima Hanggang"

Paalam

ni ERICSON ACOSTA

i.

Paalam ko imo batunon.
Paghalin ko imo sugaton
Sang paglaum nga ang mga taguipusoon
Liwat nga maglanton.

Ii.

Pag-abot sang panahon
Ikaw andam na nga maghalad
Didto, didto sa wayang,
Didto sa kabukiran.
Didto mas mapakita
Ang kusog sang aton hanay,

iii.

Didto ginapanday
Sang matutom
Wala sang pugong.

iv.

Ano pa bala ang makalabaw
Sa kaputli sang paghigugma
Naton sa banwa, banwa nga ang solo nga handum
Ang kahilwayan maangkon?

v.

Pagpadulong ko sa akon pagpanglakaton
Itanyag mo ang imo mga kamot.
Mga kamot nga sa palaabuton
Liwat nakon mauyatan

vi.

Sa tunga sang pag-ilinaway
Sa hanut sang kaaway.
Kamot nga pwede uyatan
Ang talum sang panindugan
Tubtob sa tion nga kinahanglan

vii.

Liwat kita magbulagay.
Tubtob ang inaway may kahulugan.
Tubtob ang dugo may duag.
Tubtob sa kadalag-an.

viii.

Ano pa bala ang makalabaw
Sa kaputli sang paghigugma
Naton sa banwa, banwa nga ang solo nga handum
Ang pagdaug-daug dulaon?

Wala na gid. Wala.

Halin sa iya "Mula Tarima Hanggang"

Ini nga mga binalaybay ni Ka Ericson Acosta ginlubad halin sa Filipino ni Ka Shenji

Maduguon nga Adlaw sang Nobyembre 30

ni KA ABAD

Samtang nagabanaag ang silak sang bulan
Sa isa ka balay nga madulom, mga suga ginpalong
Apang mga katupad nga balay masanag
Naga-iwag sa palibot kag ugsaran

Sa balay nga madulom
May ara nga nagadayon
Duha ka kaupod nga ang isa padayon pa nga ginabulong
May balay nga nagagamit cellphone
Tlalupangdon sige text tubtob kaagahon

Alas dos pasado miyerkules sang kaagahon
Hinali nag-abot mga soldado sang estado
Nagsakay sa trucking, wala untat nagpanerbato
Kombayn sang 47th, 94th nga batalyon
Naghapit sa balay sang nagatext
Dason nagderecho sa balay nga madulom
Malanog nga nagsinggitan, "Dapa, dapa, dapa!"

Wala ikasarang magbato ang duha ka kaupod
Ginpalakat nga paluhod gwa sa balay nga madulom
Ginlabu, ginbuno-buno antes patyon
Ginbalita ni Pasaporte nga kuno napatay sa engkwentro

Wala sang kalooy nga mga Berdugo Militar
Hors d combat, aktibista ukon sibilyan man
Brutal nga ginapamatay kon ila madakpan
Mga uhaw sa dugo nga ido buang

Tungod sa kapaslawan sang NTF-ELCAC ni Duterte
Masobra pa sa zombie ang mga Pulis kag Army
Sa engkwentro sa NPA sila ang madamo permi kaswalti
Ginpadayon ni Bongbong Marcos ang kill, kill, kill ni Duterte

Sa Radyo Bandera ni Bebs Gantalao kon aga
Ginapabugal ya nga ang Phil. Army kuno mga propesyunal na
Sa pagpamatay sa mga hors d' combat kag mga aktibista
Pagpasurender sa linibo ka masa
Kay kuno mga Hangaway sang Banwa

Indi na malipod sa malapad nga masa
Kon sin-o ang matuod nga mga terorista
Ang ila kahadlok mabuslan sang kaakig kag pag-alsa
Nga amo ang magrumpag kag maghusga
Dugmokon ang estadong pasista, terorista!!!

Ginsulat sadtong pagkapatay ni Ka Fredo kag Joseph Jimenez

Sagay 9 Masaker

Sa kaupod sa SW

Kamo ang baganihan sang masa
Nagpakita sang kaisog nga himakasan ang duta
Agud maangkon ang kahilwayan nga ginapangita
Sa inyo kaanakan ang matam-is nga yuhom ang makita

Kabuhi nyo man ang nadula
Hangin sa kahawaan kamo ang kahalimbawa
Nga nagalantaw sa malapad nga masa sang banwa
Pagtuman sa inyo nga handum nga makaangkon sang duta

Sa kada bubo sa mabaskug nga unos kag ulan
Ang inyo panindugan wala naghuyang
Bisan ang dalagku nga mga balud sa kadagatan
Kaisog nga wala sang pagpangduha-duha
Nga ginduso ang bungkalan

Ang inyo kamatayon magserbi inspirasyon
Sa malapad nga masa kag sa rebolusyon
Sa pagpadayon sa pagsulong sa agraryong rebolusyon
Sosyal nga hustisya ang maagkon sang dayon

Mga kaupod indi magkabalaka
Mangunguma sa dalanon nagamartsa
Ang ila singgitan hustisya
Kadungan sa nagalanog nga lupok sang pusil
Sa Bag-ong Hukbo sang Banwa!

2019

Pasista kag Terorista nga Estado

ni KA ABAD

Ginpundar ang gahum sa kaumhan
Ginpukaw, gin-organisa ang katawhan
Naglapnagon ang masang kahublagan
Pagabag-uhon ang sistema sang pangabuhian

Sa pagpanguna sang hukbo sa ubay sang Partido
Napamuklat ang masa kon ano ang para sa ila
Tunay nga repormang agraryo
Kag makatarungan nga sweldo
Pagsulbar sa iban pa nga problema kag isyu
Nga santo sa interes sang madamo nga pumuluyo

Natukod ang demokratikong gobyerno
Libre ang edukasyon kag medikal nga serbisyo
Mga paghanas sa mga gusto kag interesado
Pagpauswag sa produksyon para sa konsumo

Sa kaumhan amat-amat isulong ang pangabuhian
Nangin matawhay kag masulhay ang kahimtangan
Ang nagapanguna nga NPA kag Partido Komunista
Amo ang gintawag nga terorista

Military, Pulis sang reaksyonaryo nga gobyerno
Amo ang mapintas nga armado sang estado
Nagasabwag sang kakugmat sa masang Pilipino
Mga pasista, uhaw sa dugo nga mga berdugo
Wala kalooy nga ginpatay si Manong
Kag Ka Kelly nga kaupod namon sa rebolusyon

Silang mga mapintas
ang nagpaluntad sang kagamo
Sa kaumhan kag kasyudaran
Pagpamahug, pagpangharas
Pagpamomba kag pagpalayas sa masa
Pasaka sang patu-pato nga kaso,
Pagpamatay sa mga aktibista
Makangingil-ad nga estado
Amo ang matuod nga TERORISTA !

Disyembre 9, 2022 sa pagkapatay ni Ka Kelly

Mangingisda

ni KA ABAD

Wala pat-ud ang oras sa pagtrabaho
Gab-i man kaagahon ukon udto
Mga kagamitan pangisda ikarga sa baruto
Makadto sa lawod agud makaremedyo

Ang naturalisa ang masami nga kasumpung
Bagyo, dalagku nga balud ang maghanot sa bangka
Bisan isa ka bilog isda wala gid sang makuha
Ang bilog nga pamilya wala man sang mahungit sa baba

Pero ang permanente nga kaaway sang mga mananagat
Amo ang mga layi sa baybayon kag kadagatan
Mga pagsulundan nga nagapabor sa mga manggaran
Kag dalagku nga mga barkong panagatan

Ang ila mga puluy-an sa higad baybayon
Biktima sang pagpalayas kag demolisyon
Para sa paltik nga reporestasyon
Gale kay eko-turismo para sa mga dumuluong

Pareho man sang pigos kag ginahimuslan nga masa
Mangingisda nga naghaling sa sahing mangunguma
Reporma man sa duta nga madugay na nga ginahandum
Maayo nga puluy-an kag pangabuhi nga matarung

Ini nga mga katuyoan lubos nga maangkon
Ang mga mananagat maghugpong kag mag-alsa
Itukod ang bag-ong nabal sang banwa
Isulong ang pangmalawigon nga inaway banwa
Sa mga Kaislahan ta!

Abril 2022

Naghiliugyon nga Prente

ni KA ABAD

Imperyalismo kag Pyudalismo
Upod ang Burukrata Kapitalismo
Sila ang mayor nga problema
Sang Pumuluyong Pilipino

Mamumugon kag mangunguma
Pamatan-on, Kababaenhan
Ptb, Pungsodnon nga minorya
Dala na ang pungsodnon burgesya

Sila ang nagapas-an sang problema
Pagpamigos kag pagpanghimulos
Sang mga nagapungko sa burukrasya
Nga kontrol sang imperyalista

Malawig nga panahon ang pag-antus
Labi na sa sandigan nga kusog
Mangin alyansa sang iban pa nga sahing pigos
Agud mangin isa ka indi mapunggan nga kusog

Magtuon, mag-organisa kag magmobilisa
Ilunsar ang mga kahublagan masa
Itukod, padamuon ang hukbo sang banwa
Dugmokon ang garuk nga sistema

Imperyalismo, pyudalismo
Burukrata Kapitalismo
Sila ang halit sang sosyedad Pilipino
Pagapanason sa kasaysayan sang Rebolusyon Pilipino

Mayo 2022 panahon sang Labor Day

Sa Alibutod sang Kabukiran

ni KA KARYLLE

Sa alibutod sang kabukiran
Makit-an ang malapad nga lasang
Lasang nga nagaserbi puluy-an
Sang mga hangaway sang pumuluyo
Nga nagasulong sang pangmalawigon
nga gubat sang katawhan

Sa alibutod sang kabukiran
Diri imo lubos nga mabatyagan
Nga sa pihak sang matugnaw nga palibot
Apang indi gihapon matupungan
Ang mainit nga pag abi-abi
kag pag-amuma sang mga kaupod

Sa alibutod sang kabukiran
Diri imo athag nga makit-an
Nga bisan nag gikan pa kita
Sa nagkalain-lain nga doog kag hulot
Nagapabilin ang lig-on nga pagtinabangay
kag paghili-usa nga tuman ka hugot

Sa alibutod sang kabukiran
Makit-an ang bulawanon nga tagipusu-on sang Partido
Nga naga-awas padulong sa kasyudaran
Bitbit ang katuyuan nga alagaran ang bug-os nga katawhan
Ilabi na ang pag-angkon sang pungsodnon nga kahilwayan

Diri sa alibutod sang kabukiran
Nga nangin saksi sa mga sakripisyo kag kabudlayan sang mga rebolusyonaryo
Mga rebolusyunaryo nga gina ubayan sang teorya nga
Marxismo-Leninismo-Maoismo
Kag hugot nga gina-uyatan ang IPO, disiplina kag mga prinsipyo

Diri sa alibutod sang kabukiran
Nga nangin patag sang gerilya nga awayan
Lubos panahon kag ubos-kusog nga ginasulong sang mga proletaryado
Agud malab-ot kag mapundar ang sosyedad nga sosyalismo!

Enero 25, 2020

Ang Karit kag Ang Maso

ni KA KARYLLE

Ang karit kag ang maso
Nga nagasimbolo sa mayorya nga sahi sang sosyedad
Pilipino
Ang imo bulawanon nga duag
Nga nagarepresentar sang naga-inggat nga
katuyuan
Nga magpundar sang isa ka hilway nga
katilingban
Kag masanag nga bwat-damlag

Ang karit nga amu ang maga-hukom
Sa brutal nga krimen nga gin komiter
Sang mga agalon mayduta nga sakon
Mga sakon nga ulipon ang pagtratar sa mga mangunguma
Apang minilyon kita nga maga-alsa
Agud tapuson ang pasista nga paghari nila

Ang maso nga amu ang magapanukot
Sa mga dalagko komprador burgesya
Nga ang rekurso kag manggad sang aton pungsod
Padayon nga ginakawat kag gina-kurakot
Paga-pangunahan ini sang sahing mamumugon
Paagi sa pungsodnon demokratiko nga rebolusyon
Nga amu lamang ang solo nga solusyon

Gani kita nga mga sahing proletaryado
Ubos-kusog nga maghimakas
Kag iwagayway ang pulang bandera
Nga naka-imprinta ang karit kag ang maso
Pakalayuhon ang nagabaga-baga nga diwa sang pagrebolusyon
Agud ang sosyalismo, hustisya sosyal,
matuod nga kahilwayan kag kalinong
Ang tuman na nga maangkon!

Enero 30, 2020

Sa Pula nga Eskwelahan

ni KA KARYLLE

Sa pula nga eskwelahan
Ang makamasa nga eskwelahan sang katawhan
Nagatudlo sang konkreto nga kahimtangan sang katilingban
Kag nagabahin sang rebolusyonaryo nga kinaalam

Sa pula nga eskwelahan
Eskwelahan sang mga matuod nga hangaway sang katawhan
Mga hangaway nga gina-armasan sang Marxismo-Leninismo-Maoismo
nga teorya
Giya pang-ideolohiya nga naga serbi iwag sa pagsulong
Sang pagmalawigon nga inaway banwa

Sa pula nga eskwelahan sang Partido
Isa ka eskwelahan nga makipungsodnon kag siyentipiko
Indi pareho sa dunot nga sistema sang edukasyon sang estado
Nga naga serbi lamang sa interes sang imperyalista
Kag reaksyunaryo nga gobyerno

Sa pula nga eskwelahan
Sa diin lubos nga mabatyagan
Ang demokrasya sang tanan
Nagapanguna nga tungtungan
Para sa pagpundar sang isa ka progresibo nga kultura
Kag nagatudlo sang solusyon paano bag-uhon
Ang malakolonyal kag malapyudal nga sistema

Sa pula nga ekwelahan
Nga naga bunga sang mga produktibo
Kag maayo nga mga anak sang banwa
Ginaremolde agud lubos panahon
Nga alagaran ang pigos nga masa
Kag hilwayon sila sa mahimuslanon
Kag mapiguson nga sistema!

Pebrero 3, 2020

Sa Subong nga Kahapunanon

ni KA EUGENE

Magal-umon ang panahon
Pero sa pihak sang kadulom
May masanag nga palaabuton
Bangud kay may ara naman
Mga mapagros nga pamatan-on
Nga liwat namon pasumpaon
Diri sa sulod sang rebolusyon
Bilang isa na ka kandidato kag
lubos nga katapu sang Partido

Gani isa ini ka daku nga kadalag-an
Kag tampalas ini sa aton kaaway
Dugang nga kusog kag kabakud
Sa aton determinasyon
Para ang kaaway aton nga pahuyangon
Pukanon sila para malambot
Ang aton handum
bilog nga pumuluyo aton hilwayon

November 2018 panahon sa pagpanumpa bilang Partido

Kanus-a? Kanunay

Binalaybay angot sa deployment kag employment sang pwersa

ni KA POY

Kanus-a? Kanunay
Pangutana ug tubag
Nga sagol pangabay
Sa mga gabalabag
Sa atong utok usahay

Kanus-a? Kanunay
Kanus-a pa kaha
Ang sunod nga kitaay?
Pila pa ka baha
Ang manga-anud, mulabay?

Kanus-a? Kanunay
Bisan pa nga maglagyo
Ang aton pagkinuyogay
Magsige ra'g pahimangno
Sa kada tahas ug pagsulay

Kanus-a? Kanunay
Sa matag kampanya
Sa gobyernong gitukod hinay-hinay
Sa kada pasundayag, propaganda
Ug ital-ital nga binuthanay

Kanus-a? Kanunay
Sa atong kolektibong pag-asdang
Bisan sa kapriso o kapatay
Kuyog ta sa matag lakang
Bisa'g diin pa ta malabay

Mao kung ang pangutana kanus-a
Ang tubag kay kanunay ra
Sa matag leksyon, pakyas o kadaugan
Ato ra tanan sa kinatibuk-an
Ang tawganay maong "KAUBAN: di ba?
Kay bisa'g diin kauban ra gihapon
Ug sa minilyon nga masa para ibandera
Ang Bulawan ug Pula

Kanus-a Kauban?
Kanunay, uban ka.

Tigmo

ni KA POY

Gihangyo ang pagpartisipar sa tanan
May tigmo nga daku'g premyo ang makatag-an
Tigmo, tigmo may tigmo nga ang alamon
Walay katubagan
Pero dali rang malubad
Sa ginganlan niya'g “buang”

Dili bao, dili pasayan
Pero ang balay sige ra'g pas-an
Dili salakyan pero lupig ang eroplano
Sa kalayo sa maabtan

Walay himbis, walay hasang
Pero lapad ang dagat nga gisaluman
Wala pa nailhan, gipalangga na daan

Walay kwarta pero adunahan
Walay sweldo pero kugihan
Gasakripisyo man tuod karon
Pero bugana sa unahan
Ang gihadlok maoy gi-alagaran
Ang tighadlok wala gikahadlukan

Imbes mapatyan
Kami nuon ang managhan
Wala na, ingon ang dangan
Pero sipyat siya sa ngalan
Pa lang daan!

Tigmong walay mokontra
Labi na'g ikaw ang mo-intra
Mga tigmo nga ang alamon maulawan
Sa pagtawag niya'g buang sa mga gihimuslan
Mga tigmong di masulbad
Mga tigmong nasayod ang kadaghanan

Ang tubag GUBAT SA KATAWHAN
Dali ra ang tigmo, di ba?
Ingon bitaw ko nga daku'g premyo ang makatag-an
Mga tigmo, mga tigmo sa rebolusyon
Nga ang premyo KAGAWASAN!

Ang Tigtanom Gipa-Pulis, ang Pulis Tigtanom

ni KA POY

Ang mag-uumang tigtanom karon
Gipapulis, gipriso, gipatay kay may
Kasong kawat, sunog, patay, rebelyon

Yatis, aw oo sir !! Pero dili pang warrant
of arrest

Armas – guna ug bargas hinuon
Kawat – nagkawat-kawat og pangguna

kay ang tiempo apason

Sunog – sunog og kaingin para baul
hawanan

Patay – para pamilya mabuhi, halos
mapatay ang kaugalingon sa pagpangabudlay

Rebelyon – ang ulod sa tiyan gigutom ug nagrebelyon

Ang pulis na nuon karon tigtanom

Kay kitang gatanom og mais, gatanom saging,

Tamnan nila sir og .45 kalibre

Tamnan og granada, tamnan og ebidensyang peke

Nga sila man gani ang may armas, mangawat, manunog, mopatay

Apan nagtanom pod sila og kalagot sa among kasingkasing kanunay

Maong ang tigtanom nga gipapulis,

Sa pulis nga tigtanom

Nagtanom usab og ipuli sa kahimtang

Ug nisulod sa rebolusyon!

Ginsulat panahon sa Oplan Sauron 1

Kahidlaw sa Karelasyon

SANG TAGA CN 1

Naa ko diri, naa ka diha para magtungod
Sa trabahuon sa BHB
ASARBB kini

Naa ko diri, naa ka diha pero gihiusa kita
Sa Partido pinaagi sa atong prinsipyo,
baruganan ug disiplina

Naa ko diri, naa ka diha nga gapasulong
Sa pag-ilog sa gahum pulitika
Pinaagi sa buto sa pusil
nga sa Partido may giya

Naa ko diri, naa ka diha nagpalig-on
Paagi sa sakripisyo ug kalisdanan
Taliwala sa Grabeng atake sa kaaway nga lampingasan

Naa ko diri, naa ka diha
Pero dili kini hinungdan
ug dili angay'ng ikahuyang
Basta importante,
padayon lang minahal kong kauban!!!

Abril 2022

Pamatan-on ang Mopanday

ni KA BENJU

Sayo sa kabuntagon
Si Tatay nanag-ob sa bubon
Siya maglung-ag para dili gutumon
Sa panahon nga siya manghilamon

Sa pagbugtaw ni Nanay
Nangukab siya sa kaldero
Ang sobra'ng bahaw
Gilayon'g gitughong
Aron may matimo si Inday ug Dodong
Sila sa eskwela magtutom
Para mahaw-as ang pamilya sa kalisud
Ug kagutom

May duta man unta
Apang gamay kaayo
Kulang ra sa kinahanglanon
Gamay pa ang sweldo
Lapad nga kadutaan
Naa sa kamot sa Agalong Amo
Kanus-a pa kini mabawi, ma-imo ?

Matud ni Nanay ug ni Tatay,
“Dodong ug Inday, magtuon sa kanunay,
Kining kapobre sa kahimtang ta
Angayang bag-uhon
Kay sa gobyernong dunot
Wala tay paglaum
Puno sa korapsyon, kabangis ug
Katuso. . .
Maayo na lang kon kamo
Magpabukid ug mag-armado.
Pandayon ang inyong kaugmaon
Sa gambalay sa Rebolusyon.
Kini dili damgo, dili ilad
Ang kagawasan ta anaa sa inyong palad!”

Agosto 2022

Dili Mapukan

ni KA MAKOY

Uban sa nilupigan
Gitisok binhi sa kagawasan
Sa malisod nga pakigbisog
Dinhi milipang, mikusog

Gikan sa gamay ug huyang
Gahum sa katawhan
Milanog sa tibuok kapupud-an

Marcos, Aquino, Ramos, Estrada
Arroyo, Noynoy, Duterte, Bongbong na subong
Pakyas sa pagpalong sa kalayo sa rebolusyon

Uban sa katawhan
Lumpagon ang gahum sa Agalong yutaan
Agraryong Rebolusyon
Nilakang-lakang gipasulong

Pulang gahum pabalu-balud nga gitukod
Baseng masa milapad, milig-on
Gihikaw nga demokrasya
Naangkon sa masang naga-alsa

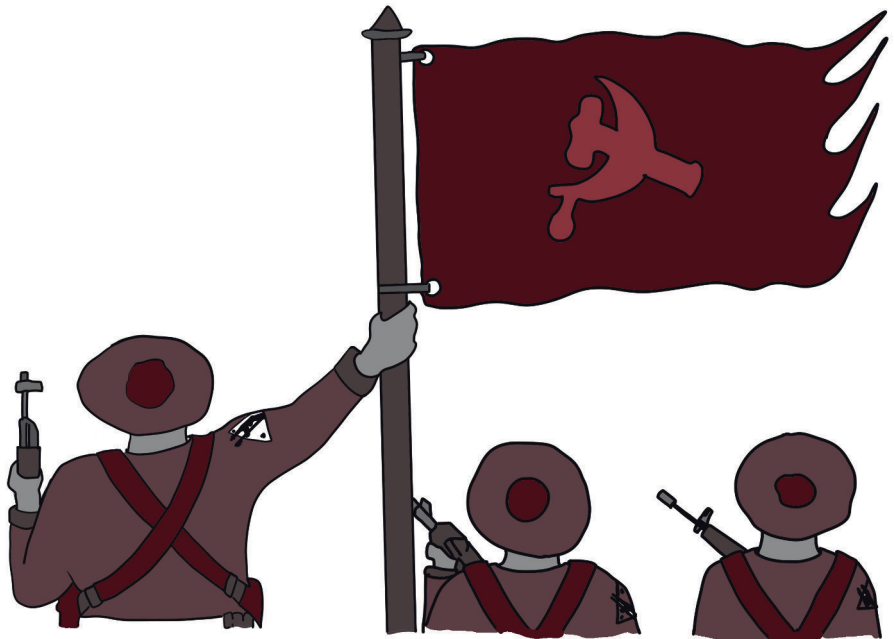
Samad-samad sa kalawasan, bunal sa ulo
Gerilyang opensiba krusyal ang papel sa masa
Panaghiusa sa katawhan
Mahukmanon sa gimithing kadaugan

Bagong Hukbong Bayan
Bisan kanus-a dili mapukan
Kay kini ang hukbo sa mga nilupigan
Sa pag-umol sa bag-ong katilingban

Atubangon ang kapakyasan
Dili kalimtan natigom nga kadaugan ug kasinatian
Palig-unon ang baruganan, dili mahadlok sa kalisdanan

Isilsil kanunay sa alimpatakan,
ALAGARAN KANUNAY ANG KATAWHAN !

May 29, 2022

Pagtunhay

ni KA MAKOY

Unsay suklanan sa kinabuhi ning kalibutan?
Ang pag-angkon ba og bahandi o kadungganan?

Unsay bili sa imong pagtunhay ning kalibutan?
Ang pagtagbaw ba sa kaugalingong kagustuhan
Ukon ang pag-alagad sa uban?

Unsay imong papel ning kalibutan?
Pagtapos lang ba sa kurso sa eskwelahan,
Pag-angkon sa maayong pangabuhian

Ang imong pagtunhay ba anaa lang sa
Upat ka bongbong sa eskwelahan, sa opisina
Nga imong gitrabahuan?

Dili ba ang mas daku nga eswkelahan ang katilingban?
Ang sobra 5 ka dekada nga rebolusyonaryong kalihukan?

Kabatan-onan, ang imong pagtunhay
Hugot nga kasumpay sa halapad nga katawhan,
Kuyog na sa bul-og sa ilang bantugang pakigbisog.

Kabatan-onan, naghulat kanimo ang kabanikanhan
Naghulat ug nagtawag kanimo ang Bagong Hukbong Bayan!

June 1, 2022

Mga Hangkat sa Gerilya

ni KA TRIXIE

Gerilya

gamay

mahulagon

likom

Erya

linaw

lapad

dalom

Mangingisda

gamay

mahinalungon

kagabhi-on

Dagat

kalalawran

mabaluron

paglaum

Gerilya kita daw mga Mangingisda

Armas naton daw Pukot nga nagapalibot sa mga Isla

Maghumlad agud lab-uton ang pinakamalapad

Magsalum agud tungkaron ang pinakamasangkad

Indi pagpabay-an nga ang pukot mabuslot

kinahanglan tukapan agud sa pagbutong may kuhaon

mga manggad sang kadagatan sang rebolusyon —

Partido, Hukbo, organo sang pulang gahum !

Oh, Gerilya pat-ina!

Konsol — Ekspansyon hinali ikasa

Mga bulho sang wayang dapat nga mapun-an

Kay ini tuman gid nga kinahanglanon

Sa pagpasaka sa halintang sang aton rebolusyon

Indi pagpasugtan nga sa pila ka pugad mag-ubod ubod
Sa sina ang aton pakig-away indi gid kalahutay
Sa aton pagpakigsumpong
Sa kaaway nga tuman kapintas, hinimuan gikangil-aran
Kalaw-ay

Mga Teatro sang inaway kinahanglan tukuron
Gani, mga Larangan kinahanglan aton pagkaniton
Agud mangin malapad kag madalom nga dagat nga aton
languyon
Tubtob malab-ot ang baybayon sang masanag nga palaabuton

Kag sa kaaway, ini mangin madalom nga luhang
diin siya pagalumsan kag sa kabuhi mahunosan
kag pat-ud nga malubong sa basurahan sang kasaysayan!

Marso 23, 2023

Para sa pagselebrar sa ika 54 nga Anib sang BHB

Punta sang Pusil ang Makahulug

ni KA SHENJI

Ining aton ginalunsar nga armadong paghimakas
Demokratikong Rebolusyon sang Banwa
Nga may sosyalistang perspektiba
MLM ang naga-ubay bilang ideolohiya
Napruwebahan na sa madinalag-on nga rebolusyon sa
Rusya, Byetnam kag Tsina

Kon sin-o man ang magasiling
Nga ini wala sang pulos kag makaluluya
Indi gid ini pagpatih kay ini matiplangon
Kag pagpaugdaw sang rebong espiritu ta
Solsol kag panghuna-huna ini sang kaaway
Kag mga nadulaan sang paglaum nga mga rebisyunista
Kag mga utok nga nagatorse sang mga wala nagremolde
kag nagapalangluya

Matuod indi mahapos ang pagdaug
Sang kahilwayan paagi sa gyera
Apang ang punta lamang sang pusil
Amo ang solo nga makapundar
Sang pulitikal nga estado sang masa
Paagi sa pagpamuno sang Partido Komunista
Nga magaseguro sang husto nga direksyon ta
Aton malutos ang imperyalismo, kumprador burgesya
Nga nagahimulos kag naga-ulipon sa dutang luhaan ta

Tubtob san-o nga magpabilin kita nga mga ulipon
Sang mga imperyalistang pungsod
Nga sa aton manggad nagahugakom
Perme kita gamiton sa ila gyera
Nga wala sang benepisyo kita nga maangkon
Gairon sa wala untat nga kadena sang kaimolon.

Gani indi gid madulaan sang paglaum
Rebolusyon ang solo nga solusyon
Ang aton pusil amo ang gamhanan nga hinganiban
Nga makahilway sa aton
Pareho sang Rusya, Tsina kag Byetnam.

Samtang nagasingki ang inaway kag gyera
Segurado nga madamo sang sakripisyo kag kabudlayan
Nga masumalang ta
Madamo sang dugo nga mag-agas kag kabuhi nga madula
Apang amo ini ang layi sang gyera
Kag kinahanglan sa sining sakripisyo handa kita
Indi kay magsurender sa kaaway kag magpagamit kita.

Marso 18, 2023

Nakarehas nga Kahilwayan

Ang *Nakarehas nga Kahilwayan*, bag-o nga "parte" sang *ISPADING*. Gintigana ini nga bahin sa mga pang-kulturang kontribusyon (binalaybay, pabula, drowing, drama, sanaysay, iban pa) sang mga detenidong pulitikal. Pagpakita ini sang panindugan sang mga rebolusyonaryong detenidong pulitikal nga gindingutan sang ila kahilwayan sa indi makatarungan nga pagkurong sa ila sa rehas paagi sa pag-kriminalisa sa ila rebolusyonaryo nga ideolohiya.

Ang rehas indi ang katapusan sang ila kahilwayan, ila mapakita ang ila padayon nga paghigugma sa kahilwayan sang pungsod kag katawhan paagi sa pagpabutyag sang ila panghuna-huna kag balatyagon sa pagpadayon sa pag-rebolusyon bisan yara sa sulod sang prisohan.

Ang mga unang balhag diri nga mga binalaybay gikan kay Ka Fredo nga mga binalaybay sang yara siya sa prisohan sang Samar sang 2011 kag ni Ka Joma sang yara siya sa prisohan sang 1978. Ang iban mga natipon nga kontribusyon gikan sa iban nga detenidong pulitikal sang isla sang Negros. Sa subong ang Isla sang Negros may yara 124 ka detenidong pulitikal.

Amon ginahangkat, ginahangyo, kag gina-engganyo ang mga talentado naton nga mga detenidong pulitikal nga mag-amot sang ila talento para mangin dugang nga inspirasyon sa mga kaupod nga magpadayon sa paghimakas bisan sa kapintas sang estado.

Mga Binalaybay ni Ericson Acosta
Panahon sang iya pagkapriso sadtong 2009 – 2012

Namurag-muragan

Kon gusto ko kamo maghilibion,
Wala sang kaartehan
Gilayon ko nga sambiton
May mga adlaw pa gihapon
Nga ako makabugtaw
Nga wala sa lugar-

Lima kag katunga nga kipot-kipot sang mata
Pamatyag lang ang pagpangasubo
Tungod tanan nga iban pa
Matuod nga likom na
Sa akon paghibalo:

Kon diin sini ang eksakto
Bogo ako kag napaslawan;
Wala mahibaluan diin nga kwarto, kon pila ka kanto
Bulag ako kag nabutigan.

Nakabitay ang bombilya
Sa kisame nga kabelya
Apang indi ako pat-ud
Kon ini bala kasadya
O mabugtuan na sang kabuhi;
O kon ang mga pamangkot ko husto pa
O matuod nga baliskad na.

Ano ka damol sa ibabaw ang lawa-lawa
Kag ang balay sang damang nga nagapalagyo?
Sa kasilyas sang mga tanga
Ano bala ka nipis
Ang solo nga bulawan nga lubid sang silak
Nga gina-usoy subong sang yab-ok kag hamog
Kag lamok kag hubog nga mga kalag?

Nagasalamo ang mga landong
Kag indi mo mahibaluan
Ang nawong kag lawas sang katambi
Indi mapiho kon sya gid bala kagab-i

Ako nagtulog
Indi sa wayang
Indi sa pagkupo sang kahagugma
Indi sa sulod
Indi sa higad suba
Indi sa duyan kag pandong sang anahaw
Indi sa alibutod sang Hurao o Banahaw.

Ano pa sa punta sang pagkamurag-muragan,
Sa nakita sang pagmata,
Amo pa lang nahayag
Ang kwatro-por-otso ka metro nga takos
Sang salsalon, alambre
Ang kongkreto nga kamatuoran nga ini -
Nagtulog ako kagab-i
Sa kuga
Sang pasismo

Gab-i sang Tagdagas

Alisto sa pwertahan ang naka-riple nga bantay
Ang panganod buhaghag kag gin-anod ang bulan
Mga tangke ang bagsat nga nagamaniobra.
Ang naga-atake nga lamok daw tora-tora.
Tungod sang natawhan ang taguipusoon ko nagapanglakaton.
Handum ko natambid sa nagputos nga kasubo.
Isa na ka tuig nga priso apang wala sang sala.
Subong ako may binalaybay ang akon lamang tinta ang luha.

Halin Papag Hasta

Halin papag hasta sa puno sang tanga nga kasilyas
Isa ka indi maisip nga tapak-tapak sang tsinelas.

Halin papag hasta dira sa rehas nga salsalon
isa ka buga sang aso kag mahinay nga pagtamwa.

Halin papag hasta sa erya sang pagbisita
isa ka alagyan nga utod kon indi man duha ka bulan.

Halin papag hasta mag-abot ang katulugon
bug-os nga isa ka gab-i, bug-os nga semana pa ini.

Halin papag hasta makabugtaw sa habol
Isa ka taghol sang ido kag sikad sang makalilisang nga damgo.

Halin papag hasta sa bukana sang baybayon
isa ka huyop sang hangin handumanan ang dala.

Halin papag hasta sa tunga sang kahon
isa ka bugso sang paglaum nga indi na mapunggan.

Halin papag hasta sa desisyon nga magmalig-on
isa ka madalum nga ginhawa sa dughan nga taming.

Halin papag hasta bayaan ko ang banwa
isa ka butang lang ugaling, kag ini ang kamatayon.

Aso

Sa tunga
sang nagahilera nga mga tinulo
sang saliksik
ang sampaguita
kon indi man dahon
sang alibhon

sa tunga
sang nakagaway nga lasang
sang mga balagon
may yara "kalaw"
nga nagaduyan-duyan
sa hangin

kag sa tunga
sang akon mga handumanan
nagapakilala
ang subong

subong nagabagyo
kag ining akon
taguipusoon nalunod

subong sa mga mata ko
nakatabon
ang akon buhok

kag ang aso sang sigarilyo
kag pahina sang kalendaryo
yara tan-awa, nagapalagyo
sa tunga sang mga rehas.

Binalaybay ni Ka Joma Halin sa "Prison and Beyond"

Mga Binalaybay kag Pahuway

Sumugod pa sa malawig na kaayo nga panahon
Mga palangadion kag mga pangamuyo
Amo ang nagahatag sang katawhayan
Sadtong naga-antus.

Samtang nagahigda sa kagab-ihon
Akon ginaliyok ang mga binalaybay
Tubtob magmala ang tutunlan
Kag hamuok nga matulogan.

Apang ang akon binalaybay pinasahi.
Malapit ini sa pumuluyo.
Nagasalig ako sa ila
Kag sa malig-on nga paghimakas nila.

Samtang nagapahuway ako nagasalig
Nga nagapadayon ang paghimakas.
Kag kon matapos na ang akon pagpahuway
Akon himuon ang akon tanan nga masarangan.

Ang ginligwin nga pagpriso
Tuman ka pintas nga tortyur
Apang ang mga binalaybay nga ginhimo
Amo ang akon maukod nga kaupod.

May 10, 1978

Tag-Singko si Ingko

ni KA CHE

Tag-singko
Tag-singko
Tag-ingko na lang!

Tag-singko na lang ba ang kinabuhi karon?
Sayon ra kaayo hulgaon
Dayon patyon;
Halos wala'y bili ug ing-ana ka barato?
Tag-singko na lang ba ang kinabuhi sa mga Pilipino?

NPA na pod kuno lagi
Aw dili, taga-suporta daw niini . . . ?
Bisan og di gani sigurado
Hala buto diri!
Buto didto!
Buto didto!
Mag-uuma ra diay to
Si kapitan, tatay ug yoyo,
Sila Nene, Toto ug Ingko.
Pero gitionan gihapon nila
Aron ingnong dunay'y agi
Ilang kampanyang "Anti-criminality".
Kay lagi . . .

Tag-singko!
Tag-singko!
Tag-singko na lang!

Ang kinabuhing nakalas
Ug Gikalas-kalasan
Sa mga pasistang mangtas.
Dili lang usa, duha, o tulo
Kung dili
Tag-singko na lang!
Ang kinabuhi sa katorse ka tawo.

Tag-singko!
Tag-singko!
Tag-singko na lang!

Diha sa ukay-ukayan ra man unta na?
Mamaligya'g tag-singko nga mga bra, panty, brief, ug uban pang sanina?
Kadtong mga ---
Sa tantong sinul-ob ug ginamit,
Sa kadaghang gihangyo'ng
Nahugawan, gilabhan
Dayon ginpa-initan.
Kadugayan --- nakuspaw.
Ug usahay gutay-gutay.
Maong tag-singko na lang gyud!
Ang mga sanina?
O ang mga kabus nga gipangpatay?
Hay, libog pod usahay.

Tag-singko . . .
Tag-singko . . .
Maypa diay ang cornetto
Layo na'g maabtan ang baynte pisos nimo.

Tag-singko!
Di na ba madala'g hangyo?
Hangyo dala pangamuyo.

Di ra man gud tag-singko
Ang kinabuhi ni Ingko,
Ni Nene ug ni Toto.
Dili sila sanina,
Dili pud sila Cornetto
Nga mapalit ra sa kanto.

Di pud sila sobrang produkto sa imperyalismo
Nga bagsak-presyo, depende sa tiempo.
Maong maluoy intawon mo!

Lamuna na lang nang tanang
Singko, diyes, piso
Tanang papel ug sinsilyo!
Tanang kwartang gi-apas ninyo!
Bulahan mabusog pa mo.

Kay sa paghunong sa pitik sa kasingkasing,
Sa pagbuga sa katapusang ginhawa,
Ug sa pagtulo sa dugo sa nahibiling mag-uuma
Nga gihurot na ninyo'g pamiktima ----

Mahutdan na'g bili
Ang tanang diyes, singko, piso;
Pati mga minilyon ninyo.

Wala na'y bili

Tanang mga bulawan ug bahandi
Nga gihalad sa kinaiyahan
Kay patay.

Wala na'y ---
Nene, Toto ug Ingko.
Wala na'y ---
Nanay, Tatay, Yoyo.
Wala na silang mga yanong mag-uuma
Ug mamumuo sa umahan.
Nahubsan ang nagtikad.
Sa tinubdan sa kinabuhi
Natong tanan.

March 31, 2019

Hustisya para sa Negros 14!

Pagtorse sang Kasaysayan, Pamatan-on Nagkatiplang!

nila KA ABAD, KA AIZA kag KA TRIXIE

Madalom ang hakroy sang pamatan-on nga si Tonying sang nag-abot siya sa ila balay indi niya makita ang iya Iloy kag Amay. Nagapaminsar siya kon ngaa. “Ah, basi kon nagapangita pa sang amon kinawala”, hambal ya sa kaugalingon.

Nalooy ang pamatan-on sa iya ginikanan nga nagapatay-patay obra agud makakaon, makabeste kag maka-eskwela sila nga 3 ka mag-ulutod. Nakita niya ang nagsalalampaw nga mga hulugasan nga pinggan, “Baw, kalooy man sang amon ido kag koring, sila na lang ang nagpaninlo sang amon mga pinggan, hehehe!”, dungan sa pagkadlaw ang hambal ya. “Manghimos ko anay sa balay antes ko magsabat sa akon mga modyul”, dugang niya.

Samtang nagasabat sa iya mga modyul, insaktuhan lang gid nga nakatapos siya, may tapak-tapak sang tiil ang iya nabatian padulong sa ila balay. “Tagbalay, Tagbalay! Nay? Tay?”

Nagtamwa siya sa bintana kag nagsiling, “Ay salamat, ari ang mga kaupod! Pwede ni nakon nga ipalantaw sa ila kon bala husto ang akon mga sabat sa modyul”

Ginpaypay niya ang mga kaupod kag naghambal, “Sulod kamo di, Kas. Dali lang gid, diri kamo anay kay magtimpla ako sang kape kag magsukad sang pagkaon. Seguro kapoy kag gutom gid kamo Ay!”

Sabat sa kaupod, “Way gid ka nagsala, Kas Tonying. Ano ni ? aah, nag-anser ka gale sa imo mga modyul. Ti, natapos na ?”

“Huo kas, apang pwede mo lang ma-tsek kon husto bala akon anser ukon indi ?”, hangyo ni Tonying sa mga kaupod.

“Huo ah. Pero esplikaran ka namon sa mga answer matapos namon ma-tsek ini. Okay lang ?”, hambal sa kaupod.

Daku kaayo ang ngirit ni Tonying nga nagsabat, “Okay kaayo, kas!” Gilayon siya nga nagpadulong sa kusina para maghanda sang kape kag pagkaon para sa mga kaupod nga nag-abot. Malipayon si Tonying bangud kabalo gid siya nga madamo naman siya nga matun-an halin sa kaupod ilabina kaangot sa kasaysayan sa Pilipinas nga amo ang topiko

sa modyul sang Araling Panlipunan. Nagligad binulan, perpek man ang iya score sang gintudloan siya sang mga kaupod sa math kag science nga modyul.

Naminsar sa iya kaugalingon samtang nagakuti sa kape kag pagkaon, “Siling ang mga NPA mango, barumbado, terorista. Mga maalam, matarung, nagakabalaka sa mga masa, tampad kag mga gwapo pa gid kag gwapa. Ang pinakanami pa gid kay sila nagaserbisyo sa amon nga masa nga wala sang bayad ukon kabaylo. Hay, salamat ari lang gid sila bisan kon sige ang operasyon. Kami nga mga masa, mas malipay kon ara sila bangud sila ang nagagiya sa amon para sulbaron ang mga problema. Tonto ni ang mga Pulis kag Army, ginasweldohan pa namon nga mga pumuluyo, kami ang unayon sa pagpatay, pag-abdak kag pagpangastigo. Sila ang matuod nga terorista, indi ang mga kaupod!”

Matapos niya na nahimos ang kape kag pagkaon, gindala niya ini sa lamesa kag ginahagad ang mga kaupod sa pagkaon. Samtang nagakaon, ginlantaw sang kapuod ang mga modyul kag naghambal ang isa, “Diri sa modyul, ginhambal diri nga ang Amerikano amo ang nagluwas sa Pilipinas halin sa mga Espanyol kag amo ang nagdala sang demokrasya kag kahilwayan sa Pilipinas.”

Nagsaligbat si Tonying, “Insakto na kas, kay amo man na ang hambal sang titser namon kag ni Lolo man eh.”

Siling man sang isa pa ka kaupod, “Ah amo gale na ang inyo nga nabal-an. Ah sige, ma espiklar kami kay ginatun-an man ini naton sa aton kahublagaan. Pero danay, tiwason namon anay ang pagkaon kag kape kay para indi ta mabitin kag madunlan!”. Nagkinadlaw sila tanan upod ni Tonying nga malipayon nga naglantaw sa mga kaupod. Gintapos nila anay ang pagkaon antes nagpinongko sa papag sa may hawanan.

“Ang matuod nga kasaysayan sang Pilipinas nagapakita nga kita ginsakop sang mga dumuluong sa sulod sang masobra 400 na katuig humalin sang pagsakop sang mga Espanyol, kag nagbulos ang Imperyalistang Amerikano sadtong 1900s matapos ang kadalag-an sang mga Katipunero nila Andres Bonifacio sang 1898 sa ila demokratikong rebolusyon. Sa pagka 1940s, liwat nag-ilinaway ang mga dalagku nga kapitalista ukon gintawag naton nga mga Imperyalista nga pungsod sa tuyo nga bahinon ang kalibutan para sa ila paghari kag pagpanghimulos. Diri ginsakop naman ang Pilipinas sang Impeng Hapon halin man sang paghari sang Impeng US kag hambal ang tinawo sang Impeng US nga si General McArthur, “I shall return”, kag tuod gid man nga nagbalik liwat ang Impeng US sa paghari sa Pilipinas tubtob subong.”

Ginsugponan ini sang isa, “Amo gani nga tubtob subong, ang Impeng US pa gyapon ang nagkontrol sa Pilipinas. Gintawag naton nga mala-kolonyal mala-pyudal ang sistema nga nagaluntad sa aton pungsod. Gingamit nila ang ila mga idu-ido nga rehimen para mapasiguro nga magpadayon ang ila kontrol. Samtang ginpabilin ang mga kadutaan nga ginkontrol sa mga Agalon may duta kag komprador agud ang produksyon sa Pilipinas magserbi sa kinahanglanon sang mga imperyalista nga pungsod. Indi gid na matuod nga ang Impeng US ang nagluwas sa aton kag mas indi matuod nga sila ang gadala sa kauswagan kag demokrasya sa aton pungsod. Biskan wala sila, mas mag-uswag gid ang Pilipinas bangud manggaranon kita sa dunang manggad nga sarang makabuhi sa bisan tatlo ka pilo sang aton populasyon subong!”

Dugang sang kaupod, “Indi matuod nga sila ang nagluwas sa pungsod kondi ang Pilipino mismo paagi sa armadong paghimakas sang mga rebolusyonaryo pareho nila Andres Bonifacio, Antonio Luna nga naglutos sa Espanyol. Gani, sa panahon sang pagpanalakay sang Impeng Amerkano sugod sang 1899, madamo sang ginpamatay kag ginmasaker kag hasta subong, wala ini sang nahatag nga hustisya sa mga nagakalatabo. Ginlubong na lamang sa kalimot. Ang malala pa kay ginliw-as ang mga matuod nga panghitabo sa mga modyul ninyo!”

“Hala, amo gale na!”, Sabat ni Tonying dungan sa paglingu-lingo sang iya ulo. Dugang niya, “Ara man gani na sa modyul kas nga ginhatagan ta sang Kahilwayan sang US sadtong July 4, 1946 matapos ginpierde nila ang Hapon nga nagsakop man sa Pilipinas panahon sa Ikaduha nga Inaway Pangkalibutanon. Tuod ni Kas?”

Padayon nga nagpaathag ang kaupod, “Ang matuod peke nga kahilwayan ang ila nga ginhatag sadto. Kay pagkatapos sadto, ginpatindog nila ang Gobyerno sang Republika sang Pilipinas ukon GRP diin ang mga nagapongko sini, mga idu-ido lamang nila. Sunod-sunuran lang sa dikta sang Impeng US. Ang tanan nga presidente sa Pilipinas ginabendisyonan sang Impeng US antes magdaug kag makapongko sa poder. Sila tanan nga nagahari man sa aton pungsod, mga dalagku nga agalon may duta kag dalagku nga komprador burgesya nga nagahugakom sa aton manggad ilabina ang mga kadutaan kag negosyo. Gabulos-bulos kag gabalik-balik lang ina sila. Pareho sang mga Macapagal. Ang una ang amay dason si GMA nga anak naman. Amo man ini sa mga Marcos. Ang una ang amay, subong ya ang anak naman nga si Bongbong.”

Tampad nga nag-esplikar si Tonying sa iya panan-awan, “Pero, Kas, si BBM bala ang akon ginboto kay kon ano ang ginhimo sang amay, wala man labot ang anak kag ara man sa modyul nga indi malain ang Martial Law nga ginatawag. Gindiskas pa gani sa

modyul ang mga dalagku nga proyekto pangkauswagan panahon sa martial law kag gani, amo gid ni ang boom sa mga negosyo sa syudad. Bilang pagpamatuod, insakto lang nga ilubong ang amay nga Marcos sa “Libingan ng mga Bayani”. Amo gani nga bilang mga pamatan-on, ginahatagan namon chance si BBM!”

“Amo pa gid na ang pinakasubo nga pinsaron kas Tonying bangud ang mga pamatan-on subong, wala na kahibalo kon ano ka berdugo kag pasista ang mga Marcos kag kahimbon nila sang ila gindeklara ang Martial Law sadtong 1972. Kon buksan nimo ang mga social media networks, wala na ka sang makita pa nga mga datus ukon mga aktwal nga nagakatabo panahon sa Martial Law tubtob sa dekada 80. Ginhungod gid ini sang mga Marcos nga panason sa social media agud matiplang kita tanan. Kag amo na ang natabo sa inyo nga mga pamatan-on. Pero ti, buhi pa sila Tiyo kag tiya, Lolo kag Lola nga mga biktima sa kalakasan sang Martial Law. Buhi pa ang mga pamilya sang ila ginpatay, ginsalbeyds, gindula, gintortiyur, gin-rape, ginmasaker, ginbombahan kag iban pa.”

Dugang niya, “Ti, ginpakamaayo ini nila Bongbong Marcos kag Sarah Duterte ang pagliwat sa kurikulum sang eskwelahan ilabina nga ara si Sara sa Department of Education. Amo nga ginpakahusto ang pagdumalahan sang ila Amay nga Marcos kag kasubong man, kay Duterte kag Bongbong. Dapat guro kas Tonying nga buksan ninyo ang inyo mga mata kag paminsaron kag mag-usisa, mag-analisa sa ano gid ang matuod. Naghimu-himo gani sila Imee Marcos kag Bongbong sang mga peke nga diploma kag peke nga seremonya agud kuno pamatuod nga nakatapos sila eskwela sa Law sang UP kag Harvard University. Amo ina sila katuso kag poderoso.”

“Ay kalain no! Kahuluya gale tong pagboto namon kay BBM!”, siling ni Tonying.

“Indi mo man mabasol ang kaugalingon mo kag mga pamatan-on kay ti, biktima man kita sa pagpaniplang sa gobyernong US- BBM. Ang maayo na lang siguro magbuligay kita sa pagpa-athag sa mga pamatan-on pareha nimo diri sa aton erya kag sa imo man nga eskwelahan.”

Hambal sang isa, “Amo ni ang rason kon ngaa ari di ang mga kaupod agud edukaron ang mga pamatan-on kag pumuluyo sa ano ang kamatuoran agud indi na ma-into kag mapatalang. Pareho sang gintikal ni BBM nga pabaratuhon ang presyo sang bugas. Ti, diin na ini subong ? Mas nagdoble pa gani ang presyo sang balaklon. Ang bombay gani naglab-ot sa P700 ang kilo apang may mga nagtubok na nga mangunguma bangud ginbakal lang sa barato nga presyo ang ila bombay nga indi ka-trespaser sa iya nagasto.”

“Nagdugang pa gid ang Anti-Terrorism Law” nga bag-o lang napasas. Daw kanami pamatian apang mas nagpalala pa sa sitwasyon sang pumuluyo ilabina sang mga mangunguma kag mamumugon. Ngaa ? Bangud kay kon magreklamo ka sa layi sang ini nga gobyerno ukon imo nga sawayon ang mga proyekto, halimbawa magduso kamo sa pagpasaka sa sweldo, ginakilala ka na dayon nga TERORISTA. Kon maghambal dakop, kon dimalas, patay! Ti, ano sa lantaw mo kas Tonying, give it a chance ?”

“Ay indi na ah! Sobra sobra na ang ila ginhimo sang una. Magliwat pa sila subong. Indi na ko ya magpasugot sa amo sina. Kag salamat gid kaayo kaupod kag na-intsindihan ko na tanan! Baw, wala gid gale ni pulos ning amon nga natun-an sa modiyul. Maayo pa mag-upod na lang kami nga mga pamatan-on sa inyo para mas magdalom kag magsangkad pa gid ang amon ihibalo kag aktwal pa kami nga magabulig sa pumuluyo kag pamatan-on nga pareho man namon nga natiplang. Total 18 anyos naman ako kag madamo pa kami diri. “ Excited nga naghambal si Tonying.

Saysay sang kaupod, “Amo na ang pinakahusto nga desisyon ka Tonying. Amo man kami na sang una sang pamatan-on pa kami. Sang na-intsindihan na namon, wala kami nagpangduhaduha nga mag-upod sa aton Hukbo. Sa hublag ya, soldado ka na, maestro, doktor, abogado, enhinyero ka na. Tapos ang kinaalam ta, magamit para sa kaayuhan sang masa. Indi sa pipila lang kondi sa kadam-an ilabina sa mga mamumugon kag mangunguma.”

Sa bilog gab-i hasta nag-aga ang paghinun-anon ni Tonying kag sang mga kaupod. Dugang gin-athag sang mga kaupod ang iban pa nga sayop nga mga punto sa modiyul. Sang nag-agaw agaw na ang kadulom kag kahayag kag kaagahon na, naglakat na ang mga kaupod balik sa ila basingan. Samtang si Tonying, wala na nagtulog. Indi malikawan ang kapagsik kag kapuno sang paglaum sa iya kadadalman. Subong lang naathag sa iya ang tanan. Tanan nga mga pamangkot sa kaugalingon, mga “siling sa libro amo ni, pero ngaa sa palibot amo ina” ang nagbalik sa iya panumduman. Nanghakroy siya liwat apang naglapad ang iya yuhom dungan sa pagkuom sa iya mga kamot kag ginhakyaw pababaw, “ YES! Salamat sa Rebolusyon! Salamat sa mga kaupod. NPA, ikaw ang tunay nga soldado namon! . . . Here I come (Ari na ako) !!!”

Rebolusyonaryong Hustisya

ni KA ABAD

Karon pamati-i ang mga detalye
Sa kamatayon nga silot
Sa mapintas, berdugo nga hepe
Ining kamatayon indi bastante
Sa krimen nga iya nahimo
Sa mga masang pobre

Ining berdugo nga hepe
Tuta sang asyendero
Sablag ang ginahimo
Sa kahublagan sang mga obreros
May ginpangpriso, may ginpamatay
Pareho sang isa ka lider nga iya ginsalbeyds
Gin-utdan pa sang ulo

Aga pa sang alas otso
Adlaw nga dominggo
Siya ang ginsilotan sang maisog nga grupo
Hangaway sang banwa, yunit sang isparo
Agud nga tapuson ang mapintas nga berdugo

Bisan pa nga delikado kag
Madamo sang militarya
Ila nga ginsulod, teritoryo sang target nila
Didto kag nakita

Sa kapehan naga-istorya
Gilayon nga ginabanatan sang .45 nga pistola

Naglanog ang lupok sa bug-os nga banwa
Nakibot kag nagdinalagan ang mga militarya
Samtang ang masa nagahinugyaw sa kasadya
Ila nabatyagan ang rebolusyonaryong hustisya
Kag para sa kadalag-an sang Inaway Banwa

Isa ka orihinal nga komposo sadtong December 2022

Rebolusyonaryo

ni KA ABAD

Rebolusyonaryo ang ginasaligan
Sa pagbag-o sang katilingban
Nga sistemang mapiguson
Gobyernong mahimuslanon

Sa pagpamuno sang proletaryado
Magalapad, magabasakug ang masang dinaug-daog
Sang mapintas nga estado

KORO:

Mga martir kag baganihan
Sila ang inspirasyon
Nagapabakud sang panindugan
Malab-ot ang handum nga kahilwayan

Rebolusyonaryo
Kamo ang dungganon

Bisan may nagakadula
May nagapadayon

May nagapanubli
May nagapadayon kag nagasulong
Rebolusyon nagapadayon

Tubtob madugmok
Ang pasistang estado
Mapundar ang sistemang sosyalismo

Isa ka orihinal nga komposo sadtong Hunyo 2022

Rebolusyonaryong Relasyon

ni KA ABAD

Sa pangmalawigon nga pagsulong sa rebolusyon
Nagpundar kita sang isa ka relasyon
Bisan may personal nga balatyagon
Gugmang makasahi ang nagpalig-on

Madamo nga pagtilaw ang aton naatubang
Mga sakripisyo kag kabudlayan indi malikawan
Ang paghilayuay permi ginahandaan
Prayoridad ang hilikuton kag katungdanan

KORO :

Permi panumdumon ang interes sang masa
Para sa ila kahilwayan
Upod sa ila dira ta mapalig-on
Ang relasyon kag rebolusyon

Indi mapaiway nga kontradiksyon
May internal subong man pang-organisasyon
Ara ang Partido nga nangin ubay naton
Pagsaway kag pagsaway sa kaugalingon

(Balik sa KORO)

Upod sa ila aton naangkon
Ang kadalag – an sang rebolusyon

Balwarte nga Bilog

Ginlubad ni KA RAY sa Ilonggo halin sa “Muog na Buo” kag ginkanta ni KA LIZ

Ngaa diri ako nahamtang?
Daw punta sang kalibutan
Sa pungsod ko nga kapuluan
Pareho sang nawas-ag nga bato

Ngaa ako gapanglakaton
Dala ang pagtulun-an
Mga teorya nga naga-ubay
Inagihan nga gina-saysay

KORO :

Yari na ako
Para sa paghiliusa, pagsulong
Yari na ako
Para sa pagpanadlong kag pagbugso
Yari na ako
Para ang lapta-lapta nga pulo
Mahimong balwarte nga bilog

Ngaa akon ginapangita
Ang husto nga pagdapat
Sang pagpamuno kag pagpatuman
Sa masa nga nagahimakas?

KORO 2 :

Yari na kita

Para sa paghiliusa, pagsulong

Yari na kita

Para sa pagpanadlong kag pagbugso

Yari na kita

Para ang lapta-lapta nga pulo

Mahimong balwarte nga bilog

BRIDGE:

Paghiliusa, pagbato

Kadalag-an sang pumuluyo

Amot ini sa kalibutan

Paghilway sa bug-os nga katawhan

KORO 3:

Narito tayo

Para sa pagkakaisa, pagsulong

Narito tayo

Para sa masang aping Pilipino

Narito tayo

Para ang kalat- kalat na pulo

Magiging muog na buo

(Balik 2x)

Ini ang dungganon misyon sang Pilipinong Proletaryo!

July 31, 2022

Balwarteng Tibuok

Ginlubad ni KA RAY sa Cebuano kag ginkanta ni KA LIZ

Nganong diri ako nahimutang ?
Daw tumoy sa kalibutan
Ning nasud kong kapupud-an
Sama sa mingtuasik nga bato

Ngano bang ako nagabaklay
Dala ang pagtulun-an
Mga teorya nga nagagiya
Kasinatiang ginasaysay

KORO :

Ania ako
Para sa panaghiusa, pagsulong
Ania ako
Para sa pagtul-id ug sa pagbul-og
Ania ako
Para ang katag-katag nga pulo
Mahimong balwarteng tibuok

Nganong akong ginapangita
Ang husto nga pagdapat
Sa pagpamuno ug pagpatuman
Sa masang nakigbisog

KORO 2:

Ania kita
Para sa panaghiusa, pagsulong
Ania kita

Para sa pagtul-id ug sa pagbul-og
Ania kita
Para ang katag-katag nga pulo
Mahimong balwarteng tibuok

BRIDGE:

Panaghiusa, pagbatok
Kadaugan sa atong nasud
Tampo kini sa kalibutan
Paglingkawas sa tibuok nga katawhan

KORO 3:

Narito tayo
Para sa pagkakaisa, pagsulong
Narito tayo
Para sa masang aping Pilipino
Narito tayo
Para ang kalat-kalat na pulo
Magiging Muog na Buo
(Balik 2x)

Kini ang bantugang misyon
Sa Pilipinong Proletaryo!

July 31, 2022

Ispading

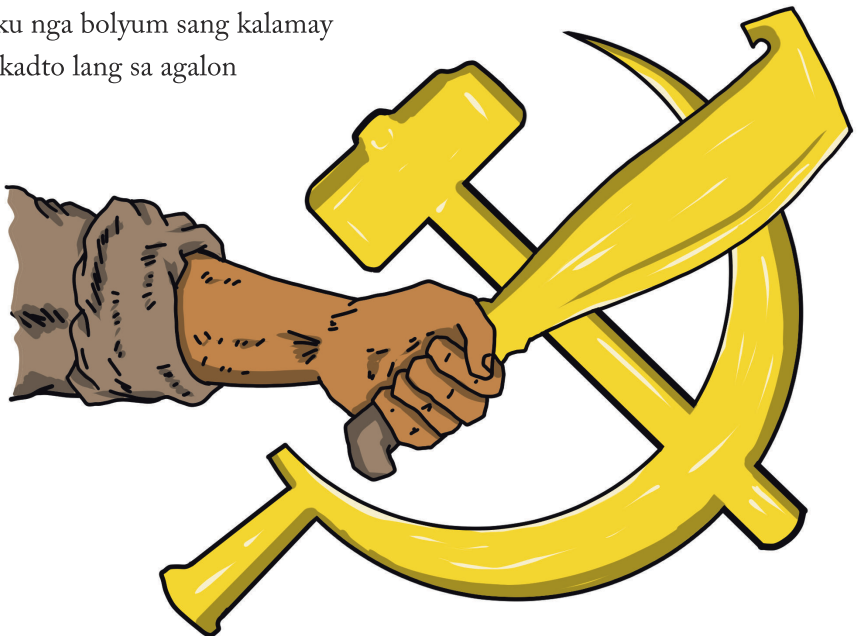
ni KA ABAD

Tono: DZRH with Love

Armas nga matalum
Sang hukbo sa produksyon
Ihagbas sa kasiotan
Ang uma pagapundaron

Ispading kon tawgon
Naga-idlak ang katalum
Ginakontrol sang asendero
Uyatan sang iya mga obrero

Permi ini nga bairon
Sa mga nagapamugon
Daku nga bolyum sang kalamay
Makadto lang sa agalon

KORO 1:

Pareho sang Garab
Nga permi matalum
Maso nga salsalon
Bilog kag mapag-on

KORO 2:

Katulad sang Partido kag hukbo
Permi baid sa mga prinsipyo
Pamunoan ang masang gamhanan
Agud pandayon ang palaabuton

Ispading nga matalum
Igurot sa liog sang mapiguson
Mahimuslanon nga agalon
Sahing pigos pagahilwayon

Pandayon ang palabuton!

Marso 20, 2023

Kahayag

ni KA MACOY SA CN

Tono: Gugmang Giatay

Kung ang masa nasayod sa pagpahimulos
Kung gikinahanglan musokol ta
Dili mapugngan ang panaghiusa
Kung pananglit kalit kang mawala
Dili mapugngan mulugmaw ning mga luha
Kay ikaw tinuod nga Hukbo

Handumon ka matag karon ug unya
Ikaw langit ug yuta, sa masa pinangga

Ug unya . . . mikalit og habol ang kangitngit
Nga giduyogan sa ulan sa layo natong lakawan
Partido iwag sa atong dalan
Oh kahayag sa adlaw sa silangan
Nga sosyalista ang atong padulngan
Diha nato ihatag ang tanang
Bahandi ning kalibutan
Among kauban
Padayon lang
Walaon ang nang-ulipon sa tibuok
kalibutan

Kumusta na, mga Kauban

ni KA AK

Kumusta na, mga kauban?
Unta lig-on gihapon ang baruganan
Sa pag-alagad sa katawhan
Nga atong gisumpa

Mingaw man ang kagabhi-on
Unta sa pamilya dili ka mingawon
Ideolohiya pabaskugon
Para sa pagpadayon

KORO:

Handom ta ang mangibabaw puhon, kauban
Bisan paglisud ang rebolusyon, maglig-on

Kauban, kumusta na?

Kumusta na, mga kauban?
Unta lig-on gihapon ang baruganan
Sa kalisdanan nga nasumalang
Sa Atong gisumpaang
Erya expansion atong lab-uton
Pumuluyo atong organisahon
Opensiba pabaskugon
Kaaway wasakon

(Balik KORO)

Pasulong

ni KA YUMIE

Tono: Latigo

Isganan maisog rebong hangaway
Iwag ang MLM nga teoryang ubay
Sa husto nga linya man nagasubay
Ay. . .

Sakripisyo kabudlayan ang naaguman
3 ka ismo ang gina-atubang
Lubos nagaserbisyo sa katawhan
Ay. . .

Bisan matugnaw ang lasang nga gina-istaran
Dili makapahuyang sa baruganan
Bisan bug-at pa ang bag nga ginapas-an
Sa lakawan. . .

Bisan pa mabudlay kag madanlug ang dalan
Kung kis-a malintuwad di malikawan
Importante sa kaaway di mamotikan
Ay . . .

Pero pasulong. . . oh. . .oh
Pero Pasulong!!!

Enero 2023

Abante Kauban ni KA AK

Excited ba jud kaha kining gibati ko
Inig buto sa ATM sunod-sunod ang buto
Buto sa K3 man, AK ug Machinegun
Otomatik sa K3, lagapak sa AK
Ragabrab sa Machinegun
Naga-singgit ang kumand

KORO:

Abante, abante na mga Kauban !!!
Pitik sa gatilyo nakation sa ulo
Dili pagkalipatan ang disiplinang 3-8
(Balikon)

Plangka Wala tuo
Sustenido ang buto
Nagasinggit ang kumand
“Cleaningon ang tanan!”

Dakung kadalag-an sa
Partido, hukbo ug pumuluyong gihimuslan
Nananana. . . .

Pebrero 2022

Rap: Bisan Kanus-a, Kanunay Ra

ni KA MAKOY

Huluhaling ang kusog sa paghugpong sa katawhan
Armas sa pol-mil nga kaamguhan
Mangin ang kaugmaon kung mosulod ta karon
Sa gerilyang paglihok gikinahanglan mahinalungon
Ug mo-adjust sa bag-o nga sitwasyon

Sa pagtunga sa duha, masulbad nato ang problema
Sa pagpamuno sa Partido
Gikinahanglan mosaludo sa masa
Ang desaysibo sa gyera ginalunsar
Sa Bagong Hukbong Bayan
Leksyon ug kadaugan makatap sa kasaysayan
Mahinungdanon nga gyera
Sosyalista ang padulngan

Bulawang Maso ug Karet hugot natong kuptan
Gisulayan sa kahimtangan ang atong baruganan
Maisogong nibarug daw lubas nga dili matay-og
Mga martir sa rebolusyon, inspirasyon sa kaugmaon
Armas mabuhian man, atong puniton, ition ug
Pabuthon sa pasistang bayaran ug sa tigreng papel

KORO:

Ok ra bisag kanus-a
Ang tubag kanunay ra
Bisan malayo sa pamilya
Ok ra, maglig-on ta
Para sa masa

Kay ang 3 ka ismo
Maoy rason maong rebolusyon dili sayon
Gusto gihapon tang mopadayon
Malipayon tang mobangon
Ug wala nay laing handom pa
Kung dili ang makita ang kadaugan sa atong mga mata

Kada adlaw may pag-asa
Salig lang sa Partido
Ibutang sa hunahuna nga kaya nimo
Istorya sa kasaysayan nga ang masa mo-alsa

Busa tindog, sukol na
Lakaw ug damgo nimo abuta
Ingkaso og mawala ka
Ayaw lang kalimot nga sa masa ka molingi
Ug sa dokumento ka motuki

(Balik KORO)

Okay ra, maglig-on ta para sa masa!

AGOSTO 2022

Ikaw Ra'y Gimahal

ni KA DAPEN

Tono : Bigay Ka ng May Kapal

Sukad pa gyod intawon sa una
Nangandoy na nga magkauban ta
Makigbisog uban sa mga masa

Mura ko'g nagdamgo nga nagmata
Sa akong kiliran anaa ka
Ikaw ug ako nanumpa na
Sa bandera nga pula

KORO:

Kanunay ka gayod ning dughan ko
Sa pagtulog uban sa akong damgo
Ikaw ang ginalitok ning kasingkasing ko
Salamat pagdawat sa proposal
Kanimong lang ako magpakasal
Andam isugal ning dughan ko
Ikaw ra'y gimahal

Ang gusto ko gayod mag-uban ta
Uban sa panumpa natong duha
Tagamtamon ta ang paghigugma sa masa

(Balik sa ika 2 nga istansa ug KORO)

Instrumental

2022

Kabataan

ni KA DAPEN

Tono : Narda

Gusto ko nang molupad
Magpa-anod sa hangin, para makita ko
Ang ulipon nga katilingban, kahimtangan
Namatikdan mo ba, ang nakita sa akong mga mata
Mga kabataan gutom na
May paglaum bang matabangan sila

KORO:

Kanta ko nagapanawagan, bag-uhon na ang katilingban
Ang paglaum naa natong tanan, ang katawhan maoy hukmanan
** Kab-uton ang kada-ugan, magmartsa ta sa kadalanan
Mosalmot na sa kalihukan, para sa mga kabataan

Kawalay suwerte, kon ikaw naman
Magtraydor ka sa kalihukan
Kon walay baruganan
Kasayang sa tanan

(Balik ika 2 nga istansa kag KORO)

Pamuno-an ko ba ang masa, para sila maghi-usa
Kini ang hustong panahon, para sila malipayon na
** Sigurado na, ang kadulom may kahayag na
Kon malihukon ang tanan, kabataan may kaugma-on na

(Balik KORO ug katapusang 2 ka linya sa KORO)

2022

Kamo ang Hinungdan

ni KA DAPEN

Tono: Bakit ba?

Ngano ba, kon kamo among makita
Dughan ko ay, nagkuba-kuba
Namatikdan ko
Mga pag-antus mo
Gusto ko nga, motabang ninyo

Kong sa kiliran ka, gibati kong kamaya
Naghari ang mga kalig-on, kaninyo nabalaka
Gisulayan ko na, nga kamo kalimtan na
Pero, hangtod karon, dili kayang talikdan ka

KORO :

Tungod kamo ang anaa, sa ilalom niining dughan
Sa among mga paningkamot, kamo ang hinungdan
Dili kami makatulog, sa inyong kasakit, kalisod
Kaninyo mahal kong masa, kamo ang hinungdan

Unsay among buhaton, hingpit alagaran ka
Kay kamo among kalipay, sa among kinabuhi
Kamo among bayani, paglaum sa tanan
Hustisya pangita-on ta, para sa kagawasan...

(Balik KORO)

Instrumental

2022

Sumama sa Hukbong Bayan

ni KA CHE

Alam nyo may dalawang sistemang
Laganap sa ating lipunan
Mala-kolonyal at mala-pyudal
Na nagpahirap ng sambayanan
Wala akong maipagmamayabang
Buhay ko'y pasimple-simple lang
Sino ba ako at yon ay para sa inyo
Para ipaglaban ang katarungan ng lahat

KORO:

Di ko alam hanggang kailan tayo
May pagbabago ang ikot ng mundo
Tara't sumama na sa hukbong bayan
Na sundalo ng sambayanan
Ang buhay ay ipinaglalaban
Pinaglilingkuran ang mamamayan
Tara't sumama na sa hukbong bayan
Sigurado ang 'yong kinabukasan

Oh kay sarap kung sama-sama
Na lumaban at makibaka
Manindigan para sa katotohanan
Bigyan ng hustisya ang mamamayan

(Balik KORO)

Tara't sumama na sa hukbong bayan
Sigurado ang yong kinabukasan!

Bisan Pa

ni KA CHE

Dili sayon ang magrebolusyon
Hangtud karon
Kita nagpadayon lang gihapon
Nga malab-ot tang tanan
Ang kadalag-an
Bisan pa mahamulag kita sa pamilya . . .

KORO:

Bisan pa og maglain pa ang panahon
Mao ra gihapon kita magpadayon
Bisan pa sa kasakit nga atong sagubangon
Basta mahilway lang ang atong katilingban

Nakita ko karon
Ang kahimtang ta
Lahi ra jud sa una pa nga panahon
Kay sa unang panahon
May pagkalinong-linong
Ug karon bisan yuta giilog pa . . .

(Balik KORO)

Hangtud karon kita
Milaum lang gihapon
Nga moabot ang panahon
Nga kita magmadinalag-on

Bisan pa . . .

Bisan pa . . .

Bisan pa . . .

KORO 2:

Bisan pa og maglain pa ang panahon
Mao ra gihapon kita mgpadayon
Bisan pa sa kasakit
Atong agwantahon
Basta mahilway lang ang atong katilingban

Magpili Ka Abyan

Ambahanon sa Dekada 80s

Isa ka pamangkot bilang abyan
San-o ka magapili sang paga-agyan
Ang oras nagalakat wala nagapundo
Banwa nagakinahanglan sang pagbag-o

Indi paghulata ang rebolusyon Pebrero
Tubtob subong wala sang pagbag-o
Ang imo desisyon ginahulat sang tawo
Magpili ka abyan, wala ukon tuo

Indi lang pagkalimtan sa pagpili sang paga-agyan
Dalan nga padulong sa kamatuoran
Wala sang ginapigos kag ginahimuslan

Ang mga imol masami sa wala
Sa tuo naman ang may mga kwarta
Ang pamangkot sin-o ka, diin ka?
Magpili ka abyan tuo ukon wala

Dali na abyan malayo na sila
Tubtob subong sa tunga ka pa
Malapit na ang paghusga
Magpili ka abyan tuo ukon wala
Pwera lang sa tunga kay maipit ka!

Ang Mapisan nga si Abyan Ispading kag Pursigido nga si Migo Bairan

ni KA ABAD KAG KA AIZA

May isa ka asyenda nga may malapad nga plantasyon sang tubo. Madamu sang mamumugon ang naga-antus sa tuman nga kapigaduhon. Nubo kaayo ang sweldo nga ginabaton luwas pa sa wala untat nga pagsaka sang presyo sang mga balaklon. Kon wala galing, mas grabe pa gid ang ila pag-antus nga naagyan. Nagapangita pamaagi nga maka-kwarta para may ibayad sa ila nga mga utang ukon lending. May ara man gani nagpan-gutang sa iban nga lending agud ibayad man sa ila utang sa isa pa. Ang iban nagapanguryente sang sili-sili kada gab-i. May ara man nagakuha sang antesipo kag ubos na bisan ang galing layo pa. Ang iban nagapangayaw na lamang ilabina kon wala na maobra sa asyenda. Sa tunga sining tanan, yara ang Asyendero nga nagabaton lang sang limpyo, sako ang panugo wala sang obra, kay kumo sila ang amo.

Salamat na lang kay abri galing na! Pero ahay, kalooy sang mapisan nga Ispading nga naglantaw sang iya kaupod nga Tapasero . . . kag naghambal nga nagalungo-lungo ang ulo.

ISPADING : Hahayy. . . maabri na ang galing! Kinahanglan naman ako uyatan sang kaupod ko nga Tapasero para magtapas sang linibo ka tonelada nga tubo sang mahimuslanon nga asyendero. Kinahanglan ihanda ang kaugalingon sa malawig naman nga pagpanglakaton sang pagpanapas kag pagkarga. Abri galing na, abri naman ang bursa. Minilyon ang madugang sa kita sang Agalong mayduta, ahay ang kita sang kaupod ko nga tapasero, maayo na lang madugangan sang sensilyo. Kwarta man tuod apang mga sinsilyo lang ang magsulod sang bursa sang ulipon nga tapasero ta. Huyhoy ang abaga sa tuman nga obra apang kotimoy ang kita.

BAIRAN : (Nagkalas-kalas ang bag nga ginkabit sa haligi sang payag sang Tapasero . . . ooy, may naggwa sa sipper sang bag kag nagtamwa . . .) Psst . . .psst! Hoy, abyan nga Ispading! Ano ang ginakumod-kumod mo da ? Ginapamalhaas ka na ho!

ISPADING : Ha! Ay sus, ikaw gale na migo Bairan ? Wala gid ako makatalupangud sa imo ba. Ara ka lang gale da sa higad, naga-oberbar sa amon ni abyan Tapasero ?

BAIRAN : Huo eh! Kita ko gid nga samtang gadamu ang tinapas mo nga tubo nagahinay ka kag nagagamay ang mautod mo nga tubo. Ngaa migo Ispading, kapoy ka na haw ? Pahuway-huway anay ah. . .

ISPADING : Way pa ko ya ginakapoy ah. Baskug pa ko ya, mig! Biskan pila pa ka ektarya nga tubo ang tapson ko upod ni abyan Tapasero.

BAIRAN : Ay naku, abyan Ispading! Ano abi kay wala mo ginatan-aw ang kaugalingon mo. Sige ka lang handus nga handus nga indi ka na man makadulot. Nalipat ka na nga may abyan ka nga BAIRAN. Tan-awa bala puraw ka na bingaw. Gani, bingaw naman ang paminsaron mo. Ano gale ko di sa bag, magpabukot ? Kuhaa ko bala di kag bairon ka agud magtalum ka. Kay kon permi ka nga talum, madamu ka sang pamaagi kag taktika agud makapanapas sang madamu nga tubo si abyan nga Tapasero.

ISPADING : Ay salamat migo Bairan! Kataas gid sang imo kinaalam. Indi lang ang pareho ko nga Ispading ang imo ginapatalum kon di ang tanan nga kagamitan lakip na ang hukbo sang produksyon. Ang kasubong mo ang Partido Komunista nga nagapamuno sa rebolusyon. Permi nagabaid sang teorya kag pratika sang Marxismo-Leninismo-Maoismo. Kasubong man namon nga mga Ispading ang Bagong Hukbong Bayan nga nagapanguna sa pagpukan sa mga hilamon sang katilingban. Nagawasak sa sahi kag estado nga mapiguson kag mahimuslanon.

BAIRAN : Husto ka migo Bairan! Kita nga duha kinahanglan mag-updanay upod sa aton abyan nga Tapasero nga kasubong man siya sa pumuluyong Pilipino. Ululupod kita nga mag-isa rumpagon ang nagaluntad nga katilingban kag estado. Ululupod man kita sa pagpanday sa mahayag nga bwag damlag sang sosyalismo!

ISPADING : Tara na, migo Bairan. Bairon ta ang aton kusog kag kinaalam upod sa aton abyan nga Tapasero!

ISPADING kag BAIRAN : Pasingkion ang aton pakig-away kag padaugon ang rebolusyon agud mahilway kag mag-uswag ang katawhan kag katilingban Pilipino!!!

Para sa Imo Pinalangga nga Anak kag Kaupod,

Mainit kag mahidlawon nga pagpangumusta sa imo anak! Subong man sa mga dungganon nga kaupod kasubong mo nga wala sang pagpangduhaduha kag pursigido sa pagtigayon sang mga tahas bilang hukbo sang pumuluyo para sa pagpabaskug kag pagpasulong sang armadong paghimakas.

Anak, bisan sa malawig nga panahon nga wala ka makabisita diri sa amon kag ara gid man ang kahidlaw pero mabuhin-buhinan lang man ini tungod permi man nagakadto ang mga kaupod nga nagahikot diri nga erya. Ang mga kasubong mo nga pang-edaron ginakabig man namon nga amon mga kabataan.

Sa subong, grabe ang kampanya sang kaaway sa pagpasurender diri sa aton erya kag sa iban nga barangay. Bal-an mo daku ini sang budget diin daku man ang ila ginagan-it. Hamak mo ang kada surenderee, ginapasaligan nila nga makabaton 65 mil pero maayo lang kon makabaton bisan 5 mil na lang ang natungdan. Subong nagahimu-himo kag nagapalpnag sila sang mga peke nga balita. Sige balik-balik diri ang kaaway sa mga pamilya sang hukbo agud presyuron nila nga pasurenderon, pasaligan kag tanyagan sang maayo kuno nga pangabuhian. Ginagamit man nila ang malain nga elemento kag mga salawayon nga kaupod nga nagsurender kag nagakooperar sa ila agud ipanudlo ang mga lider masa kag pamilya sang mga hukbo diri sa aton lugar.

Simple lang ang amon sabat sa kaaway, “Ti, ngaa kami diri ang ginabalik-balikan ninyo ? Pangitaa lang ninyo kag kamo ang maghambal sa ila. Kag ina inyong upod nga nagsurender sa inyo, siya ina ya ang nagpalapit sa amon kag siya man ang nagpa-intsindi, nag-organisa sa amon. Ginpakaon kag ginpabistihan, gin-atipan sang maayo tapos kami pa ang itudlo ya? Mga wala kabalasan. Ti, mapati man kamo sa ila? Maabot ang inadlaw, traydoran man kamo sina!”. Ti man, hipos sila.

Ang lala pa anak, kay may mga kabataan sang mag-asawa nga hukbo nga ila ginabalik-balikan ang naga-atipan kag ginatanyagan sang kwarta, kuhaon kuno sang kaaway ang bata, pa-eskwelahon kag sila na kuno ang magpadaku. Grabe gid ang ila pagtapak sa kinamatarung sang mga ginikanan kag pamilya sang hukbo sa pag-atipan sa mga bata nga ila man pamilya. Ang kaaway gid ya ang kabangdanan kon ngaa mabulag ang mga kabataan sang ila ginikanan nga hukbo kag pamilya.

Pero sige lang. Sa pihak sini tanan wala nagmadinalag-on ang kaaway diri bangud nagpabilin kami nga mabakud sa paghiliusa kag nagabuligay man ang tanan sa rebolusyonaryong organisasyon ta. Subong man nagbulig ang mga abyan naton kag mga opisyal. Gani anak, indi kamo magkabalaka bangud ara ang ubay sang mga kaupod sa Partido kag hukbo. Ginalauman ko man sa imo nga indi paghatagan lugar ang paghuyang sang panindugan kay tuman gid nga nagakinahanglan ang masa sa inyo giya batok sining militarisasyon diri sa kaumhan.

Ang grabe subong nga krisis sa pangabuhian ta kag ang wala tupa nga mga promiso sang rehimeng US-Bongbong Marcos amo ang dapat magtulod sa aton nga padayon nga magbakud kag magdamo ! Sige anak, diri lang anay hasta ining akon sulat. Mangin halong permi kag padayon sa pagsulong ! Maghulat ko sa adlaw nga magkakit-aay lang kita kon igatugot na sa kahimtangan.

*Ang Imo Palangga nga Iloy,
Mama Esing*

Mga Pagpasalamat

*Amon nga ginapaabot ang pagpasalamat sa mga kaupod nga nag-amot sang ila mga binalaybay, komposo kag sanaysay. Madamo man nga pasalamat sa ila mga ilustrasyon kay Ka Tarwhay, Ka Abad, Ka Preno, Ka Gabang kag Ka Joy (nga namartir na). Labaw sa tanan, pasalamat sa masang ginapigos kag ginahimuslan upod sa aton isganan nga mga Pulang Hangaway kag ang ila wala kamatayon nga rebolusyonaryong paghimakas nga nangin inspirasyon kag tuburan sang sini nga mga hinimo nga arte kag literatura sang **ISPADING**. Nagpabilin sila nga wala sang pagkahubas nga bubon sang reblusyonaryo nga kusog. Mabuhay sila nga mga matuod nga tagtuga sang kasaysayan!*

.....

*Pareho sang ispading nga hinganiban sang mamumugon sa katubohan sa iya pangabuhian, ang **ISPADING** isa man ka pangkultura nga hinganiban para sa mga rebolusyonaryo kag pumuluyo sa Isla sang Negros.*

.....

NATIONAL DEMOCRATIC FRONT of the PHILIPPINES - NEGROS ISLAND

